

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**Στρατής Μαϊστρέλης Ελένη Καλύβη
Μαρίνα Μιχαήλ**

**Ιστορία
Γ' Δημοτικού**

Από τη Μυθολογία στην Ιστορία

Τόμος 1ος

Ιστορία Γ΄ Δημοτικού

**Από τη Μυθολογία
στην Ιστορία**

Τόμος 1ος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου
Γεώργιος Οικονόμου

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Στρατής Μαϊστρέλης,

Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

Ελένη Καλύβη, *Εκπαιδευτικός Π.Ε.*

Μαρίνα Μιχαήλ, *Εκπαιδευτικός Δ.Ε.*

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Ευστάθιος Πελαγίδης,

Καθηγητής Παν. Δ. Μακεδονίας

Απόστολος Καραπαπάς,

τ. Σχολικός Σύμβουλος

Ελένη Οικονομοπούλου,

Εκπαιδευτικός

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Γεωργία Ρογάρη, *Φιλολόγος*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Γιάννης Παπαγρηγορίου,

Σύμβουλος Π.Ι.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
Αναστασία Παμουτσόγλου,
Πρόεδρος Ε.Θ.Π.Ι.

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
«ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ –
MULTIMEDIA Α.Ε.»

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα Εργασίας
Αποφ. 16158/6-11-06 και
75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**Στρατής Μαϊστρέλης
Ελένη Καλύβη Μαρίνα Μιχαήλ**

Ιστορία Γ΄ Δημοτικού

**Από τη Μυθολογία
στην Ιστορία**

Τόμος 1ος

Λίγα λόγια για το μαθητή

Το βιβλίο που κρατάς στα χέρια σου θα σε ταξιδέψει χιλιάδες χρόνια πριν, τότε που οι αρχαίοι Έλληνες έφτιαχναν με τη φαντασία τους χιλιάδες μύθους που περνούσαν από χείλη σε χείλη, από παππούδες και γιαγιάδες στα εγγόνια, σαν παραμύθια. Τους μύθους αυτούς οι ποιητές τους έκαναν ποιήματα, οι ζωγράφοι ζωγραφιές και οι γλύπτες αγάλματα. Τους πιο όμορφους από αυτούς θα τους βρεις σε τούτο το βιβλίο. Αν διαβάσεις λοιπόν με προσοχή τα κείμενα και παρατηρήσεις τις εικόνες του, θα βρεις ότι μέσα στους μύθους κρύβονται μεγάλες αλήθειες που τις πιστεύουμε μέχρι και σήμερα. Με συντροφιά αυτό το βιβλίο, θα περάσεις από το χώρο της Μυθολογίας στο χώρο

της Ιστορίας. Θα μάθεις δηλαδή για τους πρώτους ανθρώπους που ζήσανε, δημιουργήσανε, δούλεψανε και παίζανε στην ελληνική γη, πριν από πολλά-πολλά χρόνια. Το βιβλίο αυτό συνοδεύεται κι από ένα τετράδιο εργασιών. Ελπίζουμε, τα παιχνίδια, οι ερωτήσεις και οι κατασκευές που περιέχει, να σε διασκεδάσουν, δίνοντάς σου την ευκαιρία, παίζοντας και δημιουργώντας, να γνωρίσεις καλύτερα το θαυμαστό κόσμο του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού.

Δεν έχεις παρά να απολαύσεις τους μύθους και να ανακαλύψεις την ιστορία.

Οι συγγραφείς

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πώς έγινε ο κόσμος; Ποιος έφτιαξε τη Γη, τον Ουρανό, τη θάλασσα, τους θεούς και τους ανθρώπους;

Οι αρχαίοι Έλληνες, που δε γνώριζαν όσα σήμερα μας εξηγεί η επιστήμη, έφτιαξαν πολλούς μύθους για να τα εξηγήσουν όλα αυτά. Έτσι μέσα σε κάθε μύθο υπάρχει πάντοτε κάποια κρυμμένη αλήθεια.

Η πρώτη θεά που λάτρεψαν ήταν η Γη, που την έλεγαν τότε Γαία. Είχαν καταλάβει πόσο σημαντική ήταν για τη ζωή τους. Αυτή τους

έδινε τροφή και καταφύγιο, γι' αυτό της έδωσαν την πιο τιμητική θέση στους μύθους τους και είπαν ότι αυτή γέννησε τον ουρανό, τη θάλασσα, τα βουνά, τους θεούς και τους ανθρώπους.

Οι αρχαίοι ποιητές Όμηρος και Ησίοδος με τα ποιήματα τους έκαναν και σε μας γνωστούς όλους αυτούς τους μύθους.

Ας τους γνωρίσουμε λοιπόν.

Η Γη μας

Η Γαία

1. Η Τιτανομαχία

Στην αρχή υπήρχε μόνο το Χάος. Πυκνό σκοτάδι σκέπαζε τα πάντα, ώσπου από το χάος γεννήθηκε η Γη κι από τη Γη τα βουνά, η θάλασσα και μετά ο Ουρανός με τον ήλιο, το φεγγάρι και τ' αστέρια. Τότε ο Ουρανός και η Γη ενώθηκαν και γέννησαν τους Τιτάνες.

Μα ο Ουρανός φοβόταν πως κάποιο από τα παιδιά του θα έπαιρνε το θρόνο του. Γι' αυτό τα έκλεισε όλα στα βάθη της Γης. Όμως ο γιος του, ο Κρόνος, ο πιο δυνατός απ' τους Τιτάνες, τον νίκησε κι έγινε αυτός όλου του κόσμου αρχηγός. Παντρεύτηκε τη Ρέα και γέννησαν τρεις θεές και τρεις θεούς: την Ήρα, την Εστία και τη Δήμητρα, τον Πλούτωνα, τον Ποσειδώνα και το Δία.

Μα κι ο Κρόνος φοβόταν πως κάποιιο απ' τα παιδιά του θα έπαιρνε το θρόνο του. Γι' αυτό, όταν γεννιόνταν, τα κατάπινε. Απελπισμένη η Ρέα πήγε και γέννησε το έκτο της παιδί, το Δία, σε μια σπηλιά, σ' ένα βουνό της Κρήτης. Έκρυψε το παιδί εκεί. Το φρόντιζαν οι Νύμφες κι έπινε το γάλα μιας κατσίκας, της Αμάλθειας. Στον Κρόνο έδωσε να καταπιεί μια φασκιωμένη πέτρα.

Όταν ο Δίας μεγάλωσε, πάλεψε με τον Κρόνο και τον ανάγκασε να βγάλει τα πέντε αδέρφια του που είχε καταπιεί. Άρχισε τότε ένας πόλεμος. Από τη μια οι Τιτάνες κι από την άλλη οι θεοί. Δέκα χρόνια κράτησε η Τιτανομαχία. Νίκησαν οι θεοί και τους Τιτάνες τους έριξαν στα Τάρταρα.

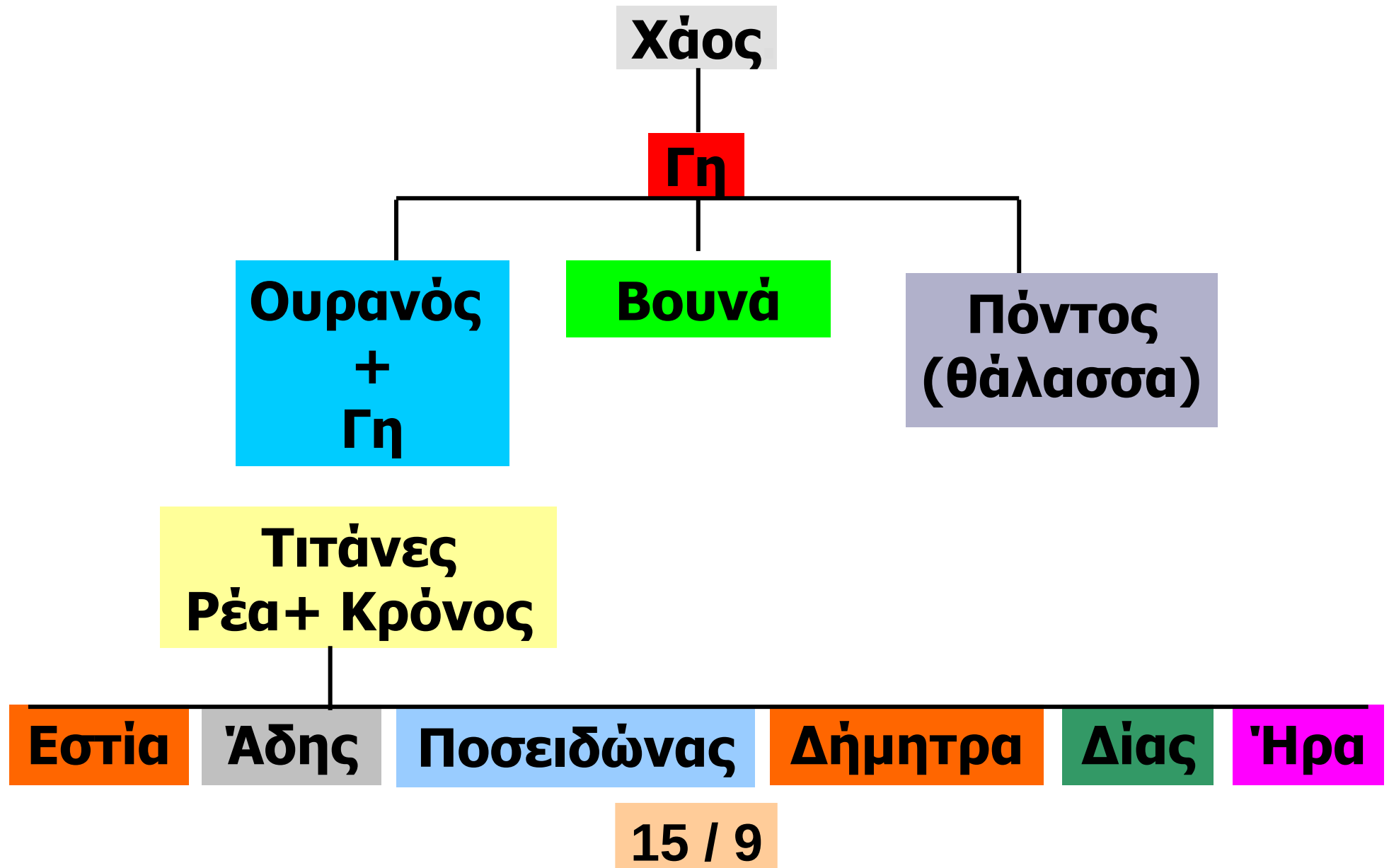
Μετά οι θεοί πάλεψαν με τους Γίγαντες. Η Γιγαντομαχία κράτησε πολύ καιρό. Νίκησαν όμως και πάλι οι θεοί.

Έτσι ο Δίας έγινε κυρίαρχος όλου του κόσμου. Παντρεύτηκε την Ήρα και μαζί με τα παιδιά του και τ' αδέρφια του εγκαταστάθηκε στον Όλυμπο.

1. Η Ρέα δίνει τη φασκιωμένη πέτρα στον Κρόνο.

2. Η Δημιουργία του κόσμου και των θεών

3. Τα παιδιά του Δία

Δίας $\longrightarrow$ **Αθηνά**
Δίας + Ήρα $\longrightarrow$ **Άρης, Ήφαιστος**
Δίας + Λητώ $\longrightarrow$ **Απόλλων Άρτεμη**
Δίας + Μαία $\longrightarrow$ **Ερμής**
Δίας + Δήμητρα $\longrightarrow$ **Περσεφόνη**

4. Το κέρας της Αμάλθειας ή κέρας της αφθονίας

Όταν ο Δίας ήταν ακόμη μικρός, παίζοντας με την Αμάλθεια μια μέρα, χωρίς να το θέλει, της έσπασε το ένα κέρατο. Στενοχωρήθηκε πολύ η Αμάλθεια κι ο Δίας, για να την παρηγορήσει, ευλόγησε το κέρατο και το έκανε «κέρας της αφθονίας». Από μέσα του έβγαινε ό,τι μπορούσε κανείς να επιθυμήσει: λαχανικά και φρούτα, μέλι, λάδι και κρασί, όλοι οι καρποί της γης κι

ό,τι άλλο μπορούσε κάποιος να ζητήσει. Όταν πέθανε η Αμάλθεια, ο Δίας την έκανε αστέρι. Με το δέρμα της έντυσε την ασπίδα του, που ονομάστηκε αιγίδα, και προστάτευε όποιον την κρατούσε. Γι' αυτό και σήμερα λέμε τη φράση «υπό την αιγίδα κάποιου.», που σημαίνει κάτω από την προστασία κάποιου.

Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική Βιβλιοθήκη, Γ, 68, 2-3 (διασκευή)

5. Ο Άτλαντας
σε αρχαίο
ελληνικό αγγείο.

Ο Άτλαντας σε γλυπτό νεότερης εποχής.

7. Ο Άτλαντας

Μετά την Τιτανομαχία ο τιτάνας Άτλαντας τιμωρήθηκε σκληρά από το Δία. Τον έβαλε να στέκεται στην άκρη της γης και να κρατά τον ουρανό στη ράχη του για πάντα.

***Ησίοδος, Θεογονία 516-520
(διασκευή)***

8. Ο Εγκέλαδος

Την εποχή της Γιγαντομαχίας, η Αθηνά κυνήγησε το γίγαντα Εγκέλαδο πάνω από τη Μεσόγειο. Πέταξε

πάνω του ένα μεγάλο νησί, τη Σικελία, και τον έθαψε από κάτω. Ο Εγκέλαδος μούγκριζε κι έβγαζε από το στόμα του φωτιά. Τότε η γη κουνιόταν, γινόταν σεισμός και το μεγάλο ηφαίστειο της Σικελίας, η Αίτνα, έτρεμε κι έβγαζε λάβα και καπνούς που σκέπαζαν τον ήλιο. Και σήμερα ακόμα, όταν γίνεται κανένας μεγάλος σεισμός, λέμε «χτύπησε ο Εγκέλαδος».

*Απολλώνιος, Βιβλιοθήκη Α, 6, 2
(διασκευή)*

**9. Η Αθηνά
μάχεται με
τον
Εγκέλαδο.**

Από την παράσταση της
Γιγαντομαχίας στον αρχαίο ναό της
Αθηνάς, στην Ακρόπολη.

- 1. Με ποιο τρόπο η Ρέα ξεγέλασε τον Κρόνο;**
- 2. Τι είναι το κέρας της Αμάλθειας; Θα σε βοηθήσει το κείμενο 4.**
- 3. Συζητάμε στην τάξη για το πώς εξηγούσαν τον κόσμο και τα φαινόμενα της φύσης οι αρχαίοι Έλληνες και πώς τα εξηγούμε εμείς σήμερα. Θα μας βοηθήσουν οι εικόνες 5-6 και τα κείμενα 7-8.**

2. Οι θεοί του Ολύμπου

Ψηλά στον Όλυμπο κατοικούσαν οι δώδεκα αθάνατοι θεοί σ' ένα λαμπρό παλάτι. Έπιναν νέκταρ κι έτρωγαν αμβροσία. Από εκεί ψηλά κυβερνούσαν τους ανθρώπους.

Ο Δίας ή Ζευς ήταν αρχηγός των θεών και των ανθρώπων. Ήταν θεός του ουρανού, που μάζευε τα σύννεφα κι έστελνε τη βροχή στη γη. Κρατούσε αστροπελέκια και τα έριχνε, όταν ήταν θυμωμένος. Λεγόταν και Ξένιος Ζευς, γιατί προστάτευε τους ξένους.

Ο Ποσειδώνας ήταν ο θεός της θάλασσας. Είχε ένα λαμπρό παλάτι στο βυθό και ζούσε εκεί με τη γυναίκα του,

την Αμφιτρίτη. Όταν θύμωνε,
χτυπούσε με τη φοβερή του τρίαινα
τη θάλασσα και σήκωνε κύματα
θεόρατα.

Ο Απόλλωνας ήταν
θεός της μουσικής,
της μαντικής και
του φωτός. Γεννήθηκε μαζί με την
αδερφή του την Άρτεμη στη Δήλο
κάτω από ένα φοίνικα. Εκεί είχε
καταφύγει η μητέρα τους, η Λητώ,
κυνηγημένη από τη ζηλιάρα Ήρα.

Ο Ήφαιστος ήταν
θεός της φωτιάς και
των μετάλλων.
Σε μια σπηλιά
στον Όλυμπο είχε το εργαστήρι
του, όπου έλιωνε τα μέταλλα κι
έφτιαχνε πράγματα περίτεχνα.
Ήταν κουτσός, γιατί κάποτε ο Δίας
θύμωσε και τον πέταξε απ' την

**κορφή του Ολύμπου στη Λήμνο κι
έτσι χτύπησε το πόδι του.**

**Ο Ερμής ήταν
ο ταχυδρόμος των θεών.
Φορούσε φτερωτά
σανδάλια, που τον έφερναν πάνω
από στεριές και θάλασσες, για να
μεταφέρει τις παραγγελίες του Δία.
Ήταν και θεός του εμπορίου. Αυτός
συνόδευε και τις ψυχές των νεκρών
στον κάτω κόσμο.**

**Ο Άρης ήταν θεός
του πολέμου και
του μίσους. Φορούσε πάντα
πανοπλία, κρατούσε όπλα και του
άρεσε να σκορπά τον τρόμο στους
ανθρώπους.**

**Υπήρχαν κι άλλοι πολλοί θεοί
όπως ο Πλούτωνας, ο θεός των**

**νεκρών και του κάτω κόσμου.
Ζούσε στον Άδη με την Περσεφόνη,
τη γυναίκα του.**

**Ο Διόνυσος, που
ήταν θεός του αμπελιού
και του κρασιού και
του άρεσαν τα γλέντια και
οι γιορτές, και πολλοί άλλοι.**

Η ζωή στον Όλυμπο

**Τότε έτσι οι θεοί, ως που βασίλεψε
ο ήλιος, όλη μέρα
τρώγαν, πίναν κι είχε, όπως
ταίριαζε, ο καθένας το μερίδιο του.
Ούτε η γλυκιά κιθάρα έλειπε από
του Απόλλωνα τα χέρια,
ούτε κι οι Μούσες, που γλυκόφωνα
με τη σειρά τραγουδούσαν.
Και όταν πια βασίλεψε του ήλιου
το φως το αχτιδοβόλο,**

καθένας στο δικό του τράβηξε
αρχοντικό να κοιμηθεί,
εκεί που είχε χτίσει στον κάθε τους
παλάτι ο κουτσοπόδης,
ο ξακουστός τεχνίτης Ήφαιστος,
με τη σοφή του τέχνη.

*Όμηρος, Ιλιάδα Α 601-608, μτφ.
Καζαντζάκη - Κακριδή (με αλλαγές)*

**2. Ο Απόλλωνας παίζει την κιθάρα
του. Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.**

3. Ο Απόλλωνας και το μαντείο των Δελφών

Όταν ακόμα ήταν πολύ μικρός, ο Απόλλωνας πήγε στους Δελφούς, σκότωσε το φοβερό δράκοντα Πύθωνα και τον έθαψε στη γη. Στο μέρος όπου τον έθαψε, οι άνθρωποι έφτιαξαν περίλαμπρο ναό για να τιμήσουν το θεό. Μέσα σ' αυτό το ναό η ιέρεια Πυθία, καθισμένη πάνω στον ιερό τρίποδα και μασώντας φύλλα δάφνης, έδινε στους ανθρώπους χρησμούς, δηλαδή προφητείες και συμβουλές για το μέλλον. Αυτό ήταν το περίφημο μαντείο των Δελφών.

*Ομηρικός ύμνος στον Απόλλωνα
372 (διασκευή)*

**4. Ο Δίας
κρατώντας το
σκήπτρο και τον
κεραυνό. Από
αρχαίο ελληνικό
αγγείο.**

**5. Ο Ερμής
κρατώντας
το κηρύκειο.
Από αρχαίο
ελληνικό αγγείο.**

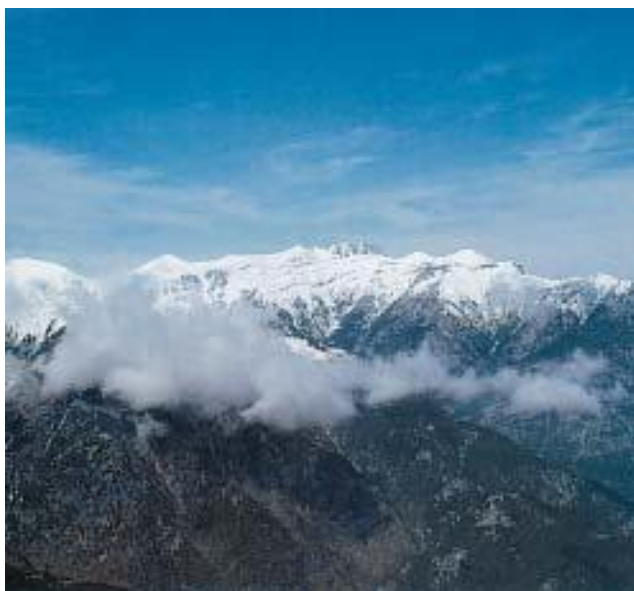

6. Ο Ποσειδῶνας. Αρχαίο ελληνικό γλυπτό.

7. Ο Απόλλωνας.
Γλυπτό της νεότερης
εποχής.

8. Ο Όλυμπος

9. Η κορυφή του Ολύμπου σχεδόν αγγίζει τον ουρανό

Ο Όλυμπος, όπου αμετακίνητος κρατιέται των θεών ο θρόνος όπως λένε. Ασύγνεφη εκεί πάνω βασιλεύει γαλήνη ατέλειωτη, κι ολόλευκη φεγγοβολή τον λούζει. Έτσι οι θεοί οι τρισευτυχισμένοι τον χαίρονται αιώνια.

*Όμηρος, Οδύσσεια ζ 42-46,
μτφ. Καζαντζάκη - Κακριδή (με
αλλαγές)*

10. Ο μύθος της Ευρώπης

Στη Συρία ζούσε κάποτε ο Βασιλιάς Αγήνορας, ο γιος του Ποσειδώνα. Αυτός είχε μια πεντάμορφη κόρη, την Ευρώπη. Ο Δίας είδε την Ευρώπη, την αγάπησε και μια μέρα, που η κόρη μάγευε λουλούδια με τις φίλες της σ' ένα ακρογιάλι της Συρίας, μεταμορφώθηκε σε άσπρο ταύρο, την πλησίασε και ξάπλωσε κοντά της. Το όμορφο ζώο έδειχνε ήρεμο και φιλικό και η Ευρώπη το πλησίασε, το χαίδεψε και κάθισε στη ράχη του ανύποπτη. Την ίδια στιγμή ο ταύρος πετάχτηκε όρθιος κι όρμησε προς τη θάλασσα. Τρομαγμένη η Ευρώπη κρατήθηκε από τα κέρατά του. Ο ταύρος πέταξε πάνω από τα κύματα κι έφτασε στην Κρήτη. Εκεί ο Δίας πήρε την κανονική του μορφή,

παντρεύτηκε την Ευρώπη και
γέννησαν τρεις γιους. Όταν ο Δίας
επέστρεψε στον Όλυμπο, παρήγ-
γειλε στον Ήφαιστο να φτιάξει ένα
χάλκινο γίγαντα, τον Τάλω, για να
φυλάει την Κρήτη και να μη μπορέ-
σει ποτέ να φύγει η Ευρώπη. Από
αυτήν πήρε το όνομά της η ήπειρος
που ζούμε κι εμείς σήμερα, η
Ευρώπη.

*Απολλόδωρος, Βιβλιοθήκη Γ, 1, 2-4
(διασκευή)*

11. Το ευρώ

1. Ο Ποσειδώνας ήταν ο θεός της θάλασσας. Σήμερα ποιος άγιος είναι προστάτης της θάλασσας και των ναυτικών;

2. Παρατηρώ την εικόνα 2. Ποιο μουσικό όργανο παίζει ο Απόλλωνας; Εσένα ποιο μουσικό όργανο σου αρέσει; Αν επισκεφθείς το μουσείο λαϊκών οργάνων, θα δεις ότι ακόμα και σήμερα χρησιμοποιούμε μουσικά όργανα που για πρώτη φορά χρησιμοποίησαν οι αρχαίοι.

3. Από που πήρε το όνομά του το ευρώ; Αφηγούμαι με δικά μου λόγια το μύθο που παριστάνεται στο νόμισμα (κείμενο 10).

3. Οι θεές του Ολύμπου

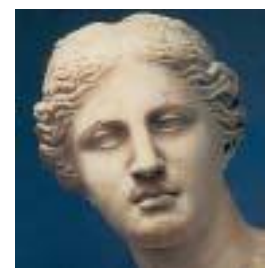
Στον Όλυμπο κατοικούσαν και οι θεές στου Δία το παλάτι.

Πρώτη ήταν η Ήρα,
η γυναίκα του Δία,
βασίλισσα του κόσμου.

Προστάτευε το γάμο και την οικογένεια κι ήταν πολύ ζηλιάρα.

Η Αφροδίτη ήταν θεά της ομορφιάς. Γεννήθηκε απ' τον αφρό της θάλασσας. Ήταν μητέρα του φτερωτού θεού Έρωτα, που με τα βέλη του σημάδευε τις καρδιές των ανθρώπων.

Η Αθηνά, η κόρη του Δία, ήταν θεά της σοφίας και των τεχνών. Πριν ακόμη γεννηθεί η Αθηνά, ο Δίας κατάπιε τη μητέρα της, τη σοφή Μήτιδα, γιατί έμαθε πως αυτή μετά την Αθηνά, θα

**γεννούσε έναν θεό που θα του
έπαιρνε το θρόνο. Όταν λοιπόν
ήρθε η ώρα να γεννηθεί η Αθηνά, ο
Δίας διέταξε τον Ήφαιστο να του
ανοίξει μ' ένα τσεκούρι το κεφάλι.
Αμέσως βγήκε απ' το κεφάλι του
πάνοπλη η Αθηνά.**

**Η Δήμητρα ήταν
η θεά της γεωργίας.
Αυτή έμαθε τους ανθρώπους
να καλλιεργούν τη γη και να σπέρ-
νουν το σιτάρι. Προστάτευε τα
δέντρα κι όλα τα φυτά κι άλλαζε τις
εποχές του χρόνου. Κόρη της ήταν
η Περσεφόνη.**

**Η Άρτεμη ήταν θεά του κυνηγιού
κι αδερφή του Απόλλωνα. Όλη τη
μέρα τριγύριζε στα δάση με το τόξο
και τα βέλη της. Προστάτευε τα
δάση κι όλα τα άγρια ζώα.**

**Η Εστία ήταν η θεά του σπιτιού.
Προστάτευε τα νοικοκυριά, γι' αυτό
σ' όλα τα σπίτια υπήρχε ένας
μικρός βωμός δικός της, η εστία.**

**Υπήρχαν και πολλές άλλες
μικρότερες θεές στη γη, όπως οι
Μούσες και οι Χάριτες, οι Νύμφες
και οι Μοίρες, και στη θάλασσα οι
Νηρηίδες, οι κόρες του Νηρέα και
πολλές άλλες.**

**Οι Έλληνες λάτρευαν τους θεούς
και τις θεές τους σε λαμπρούς
ναούς, τους έφτιαχναν αγάλματα
και τους πρόσφεραν δώρα και
θυσίες.**

**1. Η γέννηση της Αθηνάς από
το κεφάλι του Δία. Από αρχαίο
ελληνικό αγγείο.**

2. Τα σύμβολα των θεών

Δίας → κεραυνός, αετός, σκήπτρο

**Ποσειδώνας → τρίαινα, άλογο,
δελφίνια**

Ήρα → σκήπτρο, ρόδι, παγώνι

Δήμητρα → στάχυα, δάδες

**Αθηνά → κουκουβάγια,
περικεφαλαία, ελιά**

Ήφαιστος → σφυρί, λαβίδα

Άρης → όπλα

**Αφροδίτη → φτερωτοί έρωτες,
περιστέρι**

**Απόλλωνας → κιθάρα, δάφνινο
στεφάνι**

Άρτεμη → τόξο, θήκη με βέλη, ελάφι

**Ερμής → κηρύκειο, φτερωτά
σανδάλια**

Διόνυσος → αμπέλι, κισσός

**3. Η Δήμητρα,
ο Τριπτόλεμος και
η Περσεφόνη.**

4. Η Ήρα

5. Η Άρτεμη

6. Η Εοτία

**7. Η γέννηση
της Αφροδίτης
Δύο γυναικείες
μορφές
βοηθούν**

**την Αφροδίτη να βγει
από τη θάλασσα.**

**8. Η γέννηση της Αφροδίτης, όπως
τη φαντάστηκε ένας ζωγράφος
της νεότερης εποχής.**

**«Την είπαν Αφροδίτη άνθρωποι και
θεοί, γιατί την έθρεψε ο αφρός».**

Ησίοδος, Θεογονία 198-199

9. Δήμητρα και Περσεφόνη

Ο Θεός του Άδη, ο Πλούτωνας, αγάπησε κάποτε την κόρη της θεάς Δήμητρας, την Περσεφόνη. Μια μέρα που η Περσεφόνη έπαιζε σ' ένα καταπράσινο λιβάδι, είδε έναν ανθισμένο νάρκισσο. Πήγε να τον μυρίσει κι αμέσως άνοιξε η γη, βγήκε από μέσα ο Πλούτωνας, με το κατάμαυρο άρμα του, την άρπαξε κι έφυγε για τον Άδη. Τις σπαραχτικές κραυγές της Περσεφόνης τις άκουσε η μητέρα της κι έτρεξε να τη βρει. Μα η Περσεφόνη ήταν άφαντη. Εννιά μερόνυχτα την έψαχνε κλαίγοντας η Δήμητρα, ώσπου ο ήλιος τη λυπήθηκε και της φανέρωσε αυτό που είχε γίνει. Η Δήμητρα ζήτησε από το Δία να φέρει πίσω την Περσεφόνη μα εκείνος δε δέχτηκε. Θυμωμένη τότε

η Δήμητρα, έφυγε από τον Όλυμπο κι άρχισε να τριγυρνάει κλαίγοντας στη γη. Απ' όπου διάβαινε μαραίνονταν τα δέντρα, ξεραίνονταν όλα τα φυτά τα σπαρτά και τα λουλούδια. Τα ζώα κι οι άνθρωποι πέθαιναν απ' την πείνα. Είδε τη συμφορά αυτή ο Δίας κι έστειλε τον Ερμή να φέρει πίσω την Περσεφόνη από τον Άδη. Ο Πλούτωνας όμως, πριν φύγει η Περσεφόνη, της έδωσε να φάει λίγα σπυριά από ένα ρόδι μαγεμένο, για να μην τον ξεχάσει. Έφερε ο Ερμής την Περσεφόνη στη μητέρα της κι αμέσως άνθισαν όλα τα λουλούδια, πρασίνισαν τα δέντρα κι όλα τα φυτά. Από τότε, οκτώ μήνες το χρόνο έμενε η Περσεφόνη με τη Δήμητρα, και τότε ερχόταν η άνοιξη και το καλοκαίρι.

Τα δέντρα κι όλα τα φυτά της γης
έδιναν φρούτα και καρπούς,
άνθιζαν τα λουλούδια, η γη
πρασίνιζε, κελαηδούσαν τα πουλιά.
Στο τέλος όμως του φθινοπώρου
η Περσεφόνη γύριζε
στον Πλούτωνα
τότε ερχόταν και
ο χειμώνας.
Τα δέντρα και
τα φυτά μαραίνονταν,
η γη κοιμόταν κι όλα περίμεναν
την άνοιξη που θα ξαναγύριζε
η Περσεφόνη από τον Άδη.

*Ομηρικός ύμνος
στη Δήμητρα
(διασκευή)*

10. Αθηνά και Ποσειδώνας

Κάποτε ο Ποσειδώνας και η Αθηνά μάλωναν για το ποιος θα γίνει προστάτης της πόλης του Κέκροπα, της σημερινής Αθήνας. Όλοι οι θεοί του Ολύμπου είχαν μαζευτεί πάνω στην Ακρόπολη, κι ο Κέκροπας, ο πρώτος βασιλιάς, ζήτησε από τους δυο θεούς να χαρίσουν δώρα στην πόλη κι όποιος έδινε το καλύτερο να ήταν ο νικητής. Χτύπησε τότε την τρίαινά του ο Ποσειδώνας στο βράχο της Ακρόπολης κι αμέσως πετάχτηκε αλμυρό νερό κι ένα πολεμικό άλογο. Χτύπησε το κοντάρι της και η Αθηνά κι αμέσως πετάχτηκε απ' το βράχο μια ελιά που αμέσως ψήλωσε και γέμισε καρπούς. Το δώρο της Αθηνάς άρεσε σ' όλους περισσότερο.

Έτσι έγινε η Αθηνά προστάτιδα της πόλης, που πήρε και το όνομά της. Ονομάστηκε Αθήνα.

*Απολλόδωρος, Βιβλιοθήκη Γ 14,1
(διασκευή)*

11. Η Αθηνά. Αρχαίο ελληνικό ανάγλυφο.

12. Η Αράχνη

Ζούσε στ' αρχαία χρόνια μια αρχοντοπούλα όμορφη που την έλεγαν Αράχνη. Ήξερε πολύ καλά την τέχνη του αργαλειού κι ύφαινε υπέροχα υφαντά. Καυχιόταν πως

ήξερε να υφαίνει καλύτερα κι από την Αθηνά. Κάποτε μάλιστα τόλμησε και ζήτησε από τη θεά να παραβγούν στον αργαλειό. Η Αθηνά δέχτηκε κι άρχισαν να υφαίνουν. Ύφαινε η Αθηνά και πάνω στο υφαντό της έφτιαχνε την πάλη της με τον Ποσειδώνα πάνω στην Ακρόπολη της Αθήνας. Ύφαινε κι η Αράχνη κι έφτιαχνε τα καμώματα του Δία κι όλων των θεών του Ολύμπου. Θυμωμένη τότε η Αθηνά που μια θνητή τόλμησε να συγκριθεί μαζί της, μεταμόρφωσε την κόρη σε έντομο και την καταράστηκε όλες τις μέρες της ζωής της κρεμασμένη να υφαίνει τον ιστό της.

Οβίδιος, Μεταμορφώσεις 6, 5-145
(διασκευή)

- 1. Διαβάζω το κείμενο 9 και απαντώ. Με ποιο μύθο οι αρχαίοι εξηγούσαν την αλλαγή των εποχών;**
- 2. Παρατηρώ την εικόνα 1 και περιγράφω με δικά μου λόγια τη γέννηση της Αθηνάς. Γιατί νομίζεις ότι ήταν η θεά της σοφίας;**
- 3. Πώς λάτρευαν οι αρχαίοι τους θεούς τους; Στην περιοχή που ζεις υπάρχουν αρχαίοι ναοί; Οργάνωσε με την τάξη σου μία επίσκεψη.**

4. Ο Προμηθέας, ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα

Ο Δίας μοίρασε χαρίσματα σε όλους τους θεούς μα δε νοιάστηκε πολύ για τους ανθρώπους. Όμως ο Προμηθέας, γιος του τιτάνα Ιαπετού και της Θέμιδας, επειδή αγαπούσε και λυπόταν τους ανθρώπους, ανέβηκε στον Όλυμπο κι από το εργαστήρι του Ηφαίστου έκλεψε τη φωτιά, την έβαλε μέσα σ' ένα κούφιο καλάμι και την έδωσε στους ανθρώπους. Και τους έμαθε με τη φωτιά να λιώνουν τα μέταλλα και να φτιάχνουν εργαλεία.

Ο Δίας τότε θύμωσε πολύ. Πήγε τον Προμηθέα σ' ένα ψηλό βουνό, τον Καύκασο, και τον έδεσε πάνω σε ένα βράχο με χοντρές αλυσίδες που του έφτιαξε ο Ήφαιστος. Και κάθε μέρα έστελνε έναν αετό που

του έτρωγε το συκώτι. Τριάντα χρόνια έμεινε δεμένος ο Προμηθέας στον Καύκασο, ώσπου κάποτε πέρασε από κει ο Ηρακλής και τον ελευθέρωσε.

Αλλά ούτε και οι άνθρωποι γλίτωσαν απ' το θυμό του Δία. Σκέφτηκε να τους στείλει συμφορές. Γι' αυτό διέταξε τον Ήφαιστο να φτιάξει μια γυναίκα από χώμα και νερό. Της έδωσε ζωή κι όλοι οι θεοί της έδωσαν δώρα: η Αθηνά σοφία, η Αφροδίτη ομορφιά, ο Ερμής πονηριά κτλ. Την ονόμασαν Πανδώρα κι ο Δίας την έστειλε στη γη, δίνοντας της ένα πιθάρι, που εκεί μέσα είχε κλείσει όλες τις συμφορές.

Η Πανδώρα, αφού κατέβηκε στη γη, γεμάτη περιέργεια άνοιξε το πιθάρι. Χύθηκαν τότε έξω όλες οι συμφορές: το μίσος, η απάτη,

ο πόλεμος, η πείνα, οι αρρώστιες. Στον πάτο όμως του πιθαριού ο Δίας είχε βάλει την Ελπίδα, που φώλιασε στις καρδιές των ανθρώπων, για να τους δίνει θάρρος και παρηγοριά να συνεχίζουν τη ζωή τους.

Αργότερα, που οι άνθρωποι έγιναν κακοί και ανυπάκουοι, ο Δίας έκανε κατακλυσμό, για να τους εξαφανίσει. Από τον κατακλυσμό γλίτωσε μόνο ο γιος του Προμηθέα, ο Δευκαλίωνας και η γυναίκα του η Πύρρα, που έφτιαξαν μια κιβωτό και κλείστηκαν μέσα. Η κιβωτός σταμάτησε στην κορυφή του Παρνασσού. Ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα βγήκαν έξω και ζήτησαν από το Δία να τους δώσει κι άλλους ανθρώπους, για να έχουν συντροφιά. Εκείνος τους συμβούλεψε να ρίχνουν πέτρες πίσω τους και να μη

γυρίσουν να κοιτάξουν. Πράγματι οι πέτρες που έριχνε ο Δευκαλίωνας γίνονταν άνδρες και οι πέτρες που έριχνε η Πύρρα γίνονταν γυναίκες. Η Πύρρα γέννησε ένα παιδί, τον Έλληνα. Από αυτόν καταγόμαστε όλοι εμείς οι Έλληνες.

1. Το μαρτύριο του Προμηθέα.
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

2. Ο Δίας απειλεί τον Προμηθέα

**Και τότε ο Δίας που τα σύννεφα
μαζεύει άγρια θυμωμένος είπε.**

**«Γιε του Ιαπετού, με τόσο κοφτερό
μυαλό, όσο κανένας άλλος, γελάς
που τον δικό μου νου ξεγέλασες,
κλέβοντας τη φωτιά, μεγάλη όμως
συμφορά σε περιμένει, εσένα τον
ίδιο κι όσους ανθρώπους θα
γεννηθούν μετά.**

**Γιατί τους έχω αντίδωρο κακό για
τη φωτιά, να φχαριστιέται μ' αυτό η
ψυχή τους, σφιχταγκαλιάζοντας
την ίδια τους τη συμφορά».**

***Ησίοδος, Έργα και Ημέραι
53-58, μτφ. Δ. Ν. Μαρωνίτης
(με αλλαγές)***

3. Η Πανδώρα και το κουτί με τις συμφορές, όπως τη φαντάστηκε ένας καλλιτέχνης της νεότερης εποχής.

4. Η Πανδώρα

Τότε και των θεών ο κήρυκας της χάρισε ωραία φωνή, κι ονόμασε Πανδώρα τη γυναίκα αυτή, γιατί οι θεοί του Ολύμπου όλοι της δώρισαν κι από ένα δώρο-συμφορά για τους ανθρώπους. Κι αφού την αποτέλειωσε, ωραίο κακό αντί καλό, την έφερε έξω, να τη δουν άνθρωποι και θεοί, καμαρωτή με τα στολίσματα της γαλανής θεάς, κόρης του παντοδυνάμου πατέρα της.

**Ἔμειναν έκθαμβοι θεοί αθέατοι,
άνθρωποι θνητοί μόλις αντίκρισαν
τα μάτια τους το θαύμα.**

***Ησίοδος, Ἔργα και Ημέραι 79-82
και Θεογονία 585-592, μτφ. Δ. Ν.
Μαρωνίτης (με αλλαγές)***

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1. Γιατί νομίζεις ότι το δώρο του Προμηθέα (η φωτιά) ήταν πολύ σημαντική για τον άνθρωπο; Που θα μπορούσε να τη χρησιμοποιήσει;**
- 2. Διαβάζω το κείμενο 4 και απαντώ. Από που πήρε το όνομά της η Πανδώρα; Τι εντύπωση προκάλεσε σε θεούς και ανθρώπους;**
- 3. Δείχνω στο χάρτη το βουνό που άραξε η κιβωτός του Δευκαλίωνα.**

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Ο ΗΡΑΚΛΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

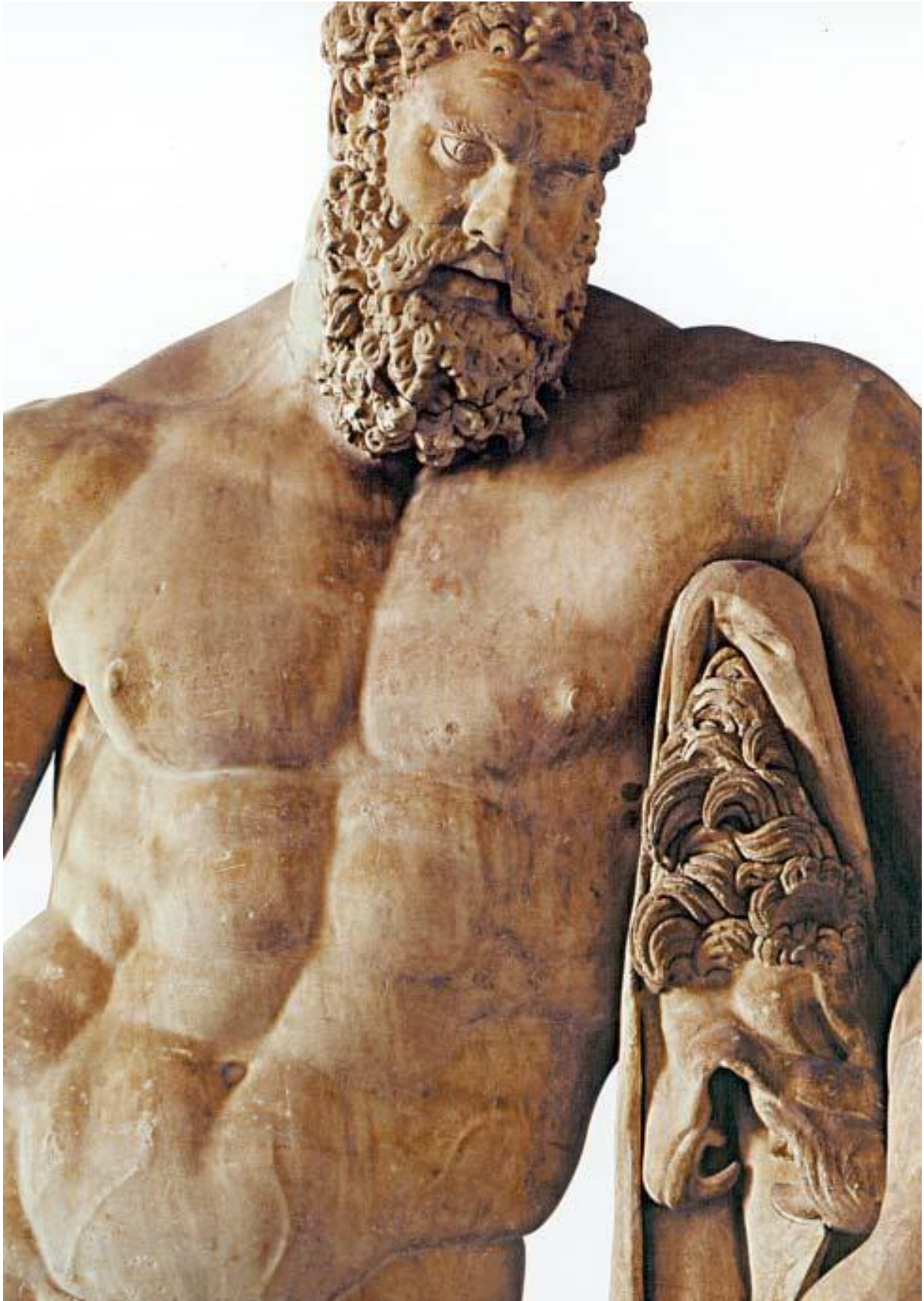
Ο Ηρακλής γεννήθηκε στη φαντασία των ανθρώπων σε μια πολύ παλιά εποχή. Την εποχή εκείνη οι άνθρωποι κυνηγούσαν τα άγρια ζώα, για να τραφούν με το κρέας τους και να ντυθούν με το δέρμα τους, και τρόμαζαν από τους κεραυνούς, τους σεισμούς και τις άγριες καταιγίδες. Χρειάζονταν λοιπόν τους ήρωες, για να τους βοηθούν στις δυσκολίες της ζωής τους.

Ο Ηρακλής είναι ο μεγαλύτερος ήρωας της ελληνικής μυθολογίας. Γιος του Δία και μιας θνητής βασιλοπούλας, της Αλκμήνης, ήταν

ο δυνατότερος απ' όλους τους ανθρώπους. Εξολόθρευσε άγρια θηρία και τέρατα, έδιωξε τυράννους και σκότωσε κακούς βασιλιάδες. Ήταν πάντα δίκαιος, καλόκαρδος και πρόθυμα βοηθούσε τους ανθρώπους. Ήταν ατρόμητος κι ανίκητος και τα κατορθώματά του έμειναν για πάντα αξέχαστα.

Ο Ηρακλής και η θεά Αθηνά, που πάντα του συμπαραστεκόταν.

1. Η γέννηση του Ηρακλή

Κάποτε ο Αμφιτρύωνας και η γυναίκα του, η Αλκμήνη, κόρη του βασιλιά των Μυκηνών, αναγκάστηκαν να φύγουν από την πατρίδα τους και να ζητήσουν καταφύγιο στη Θήβα. Εκεί η Αλκμήνη γέννησε δυο παιδιά Τον Ηρακλή που ήταν γιος του Δία, και τον Ιφικλή.

Η Ήρα ζήλευε την Αλκμήνη και μισούσε πολύ τον Ηρακλή. Ο Δίας όμως έστειλε μια μέρα τον Ερμή να φέρει το μωρό στον Όλυμπο και το έβαλε να πιει λίγο γάλα από το στήθος της Ήρας, την ώρα που αυτή κοιμόταν, για να γίνει ανίκητο. Όταν η Ήρα ξύπνησε, κατάλαβε ποιο ήταν το μωρό και τραβήχτηκε απότομα. Χύθηκε τότε λίγο από το γάλα της στον ουρανό κι έγινε ο Γαλαξίας με τα χιλιάδες αστέρια του.

Όταν τα δυο παιδιά έγιναν περίπου οκτώ μηνών, η Ήρα έστειλε μια νύχτα δυο φίδια να τα πνίξουν. Μόλις τα φίδια πλησίασαν την κούνια τους, ο Δίας έστειλε φως που έλουσε το δωμάτιο και τα παιδιά ξύπνησαν. Ο Ιφικλής τρομαγμένος έβαλε τα κλάματα.

1. Η Δημιουργία του Γαλαξία.

Έτσι απέδωσε το μύθο ένας ζωγράφος της νεότερης εποχής.

Ο Ηρακλής όμως, χωρίς κανένα φόβο, άρπαξε τα φίδια απ' το λαιμό και τα έπνιξε. Όλοι τότε κατάλαβαν ότι ο Ηρακλής είχε θεϊκή καταγωγή.

Όταν μεγάλωσε ο Ηρακλής, παντρεύτηκε την κόρη του βασιλιά της Θήβας, τη Μεγάρρα κι έγινε ο ίδιος βασιλιάς. Κυβέρνησε μερικά χρόνια τη Θήβα και ζούσε ευτυχισμένος. Κάποια μέρα όμως η Ήρα, που πάντα τον μισούσε, τον τρέλανε κι ο Ηρακλής έκανε κακό στα παιδιά και στη γυναίκα του, νομίζοντας πως είναι εχθροί του. Συνήλθε όμως και κατάλαβε το κακό που είχε κάνει. Πήγε τότε στο μαντείο των Δελφών, για να ρωτήσει τον Απόλλωνα τι έπρεπε να κάνει για να τον συγχωρέσουν οι θεοί.

Η Πυθία, η ιέρεια του Απόλλωνα, του είπε ότι έπρεπε να γυρίσει στις

Μυκήνες, την πατρίδα της μητέρας του, και να υπηρετήσει πιστά δώδεκα χρόνια τον ξάδερφο του, τον Ευρυσθέα, που βασίλευε εκεί. Μετά θα γινόταν αθάνατος και θα ανέβαινε στον Όλυμπο.

2. Ο Ηρακλής πνίγει τα φίδια.
Τα πρόσωπα στην εικόνα είναι:
η Αλκμήνη, η Αθηνά, ο Ηρακλής,
ο Ιφικλής, η παραμάννα τους και
ο Αμφιτρύωνας. Από αρχαίο
ελληνικό αγγείο.

3. Ο Ηρακλής σε νεαρή ηλικία

4. Η εμφάνιση του Ηρακλή

Ήταν και από την εμφάνισή του φανερό πως ήταν γιος του Δία. Είχε ύψος τέσσερις πήχες και μάτια πανέξυπνα, σαν να πετούσαν φωτιές.

*Απολλόδωρος, Βιβλιοθήκη
Μυθολογική 2, 64, μτφ. Π.
Βαλαβάνης (με μικρές αλλαγές)*

5. Η προσωπικότητα του Ηρακλή

Και ο Ηρακλής, αφού ανατράφηκε και μορφώθηκε, και προπαντός με την επίμονη σωματική άθληση, έφτασε να γίνει ανώτερος απ'

όλους τους άλλους στη σωματική
ρώμη και φημισμένος για την
ευγένεια της ψυχής.

*Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική
Βιβλιοθήκη, 4,10, 2, μτφ. Α.
Παπανδρέου*

6. Ο Ηρακλής

7. Η Αρετή και η Κακία

Μια μέρα, όταν ο Ηρακλής ήταν
ακόμη νέος, καθόταν σ' ένα ήσυχο
σταυροδρόμι και σκεφτόταν ποιο

δρόμο ν' ακολουθήσει στη ζωή του. Το δρόμο του αγώνα και της προσφοράς στους ανθρώπους ή το δρόμο της διασκέδασης και της απόλαυσης;

Τότε του φάνηκε ότι τον πλησίασαν δύο γυναίκες. Η μια ήταν ντυμένη απλά χωρίς κανένα στολίδι, ενώ ή άλλη ήταν ντυμένη πολύ όμορφα κι είχε πολλά στολίδια. Αυτή μίλησε πρώτη στον Ηρακλή και του είπε:

- Ηρακλή, είσαι ο δυνατότερος άνθρωπος στη γη. Μπορείς ν' αρπάξεις ό,τι θέλεις, χωρίς ποτέ να εργαστείς. Αν με ακολουθήσεις, ο δρόμος της ζωής σου θα είναι πολύ εύκολος κι ευχάριστος.

Θα απολαύσεις χωρίς κόπο πολλές χαρές και διασκεδάσεις.

- Ποια είσαι εσύ; τη ρώτησε ο Ηρακλής.

- Οι φίλοι μου με λένε Ευτυχία και οι εχθροί μου με λένε Κακία, του απάντησε. Πλησίασε τότε και ή άλλη γυναίκα.

- Ηρακλή, του είπε, με λένε Αρετή. Αν ακολουθήσεις το δικό μου δρόμο, η ζωή σου θα είναι γεμάτη κόπους και αγώνες αλλά και καλά έργα. Με τη δύναμη που σου έδωσαν οι θεοί θα ευεργετείς τους ανθρώπους κι εκείνοι θα σε αγαπούν και θα σε τιμούν.

Ο Ηρακλής αποφάσισε να χρησιμοποιήσει τη δύναμή του, για να βοηθήσει τους ανθρώπους. Γι' αυτό διάλεξε το δρόμο της Αρετής.

*Ξενοφώντας, Απομνημονεύματα,
2,1, 21 (διασκευή)*

**8. Ο Ηρακλής στο σταυροδρόμι
της Αρετής και της Κακίας.
Έργο ζωγραφικής της νεότερης
εποχής.**

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1. Με ποιους τρόπους ο Δίας
εκδηλώνει την αγάπη του για το
μικρό του γιο, τον Ηρακλή;**
- 2. Ποια εξήγηση έδωσαν οι αρχαίοι
στη δημιουργία του Γαλαξία;
Παρατηρώ πώς παριστάνει το**

σχετικό μύθο ένας καλλιτέχνης της νεότερης εποχής (εικόνα 1).

3. Ποιο κατόρθωμα έκανε ο Ηρακλής, όταν ήταν ακόμα μωρό; Τι να περιμένουμε απ' αυτόν όταν μεγαλώσει;

2. Το λιοντάρι της Νεμέας

Ο Ηρακλής έφυγε από τη Θήβα. Μαζί με τον ανιψιό του, τον Ιόλαο, πήγε στις Μυκήνες για να υπηρετήσει τον Ευρυσθέα. Ο Ευρυσθέας, που φοβόταν τον Ηρακλή, τον έστειλε να κάνει δώδεκα άθλους, δηλαδή δώδεκα δύσκολα κατορθώματα, ελπίζοντας ότι σε κάποιο από αυτά θα σκοτωνόταν.

Ο πρώτος άθλος που έκανε ο Ηρακλής ήταν να σκοτώσει το λιοντάρι της Νεμέας. Το φοβερό αυτό λιοντάρι το είχε μεγαλώσει η Ήρα. Το δέρμα του ήταν τόσο σκληρό που τα σιδερένια βέλη δεν το περνούσαν. Είχε τη φωλιά του σε μια σπηλιά με δυο εισόδους, στην πλαγιά ενός βουνού κοντά στη Νεμέα. Καθημερινά κατέβαινε στην πεδιάδα και κατασπάραζε ζώα

και ανθρώπους. Οι κάτοικοι ήταν απελπισμένοι και δεν τολμούσαν να βγουν στην εξοχή.

Ο Ηρακλής, πηγαίνοντας στη Νεμέα, πέρασε από το ιερό άλσος της πόλης, έκοψε μια αγριελιά κι απ' τον κορμό της έφτιαξε ένα βαρύ ρόπαλο. Μετά πήγε και περίμενε κοντά στη φωλιά του λιονταριού κι, όταν αυτό φάνηκε, το χτύπησε πρώτα με τα βέλη του. Τα βέλη έπεσαν στη γη χωρίς να το τραυματίσουν και το λιοντάρι επιτέθηκε στον Ηρακλή. Εκείνος το χτύπησε με το ρόπαλο. Το λιοντάρι πόνεσε και κρύφτηκε στη φωλιά του. Ο Ηρακλής τότε μάζεψε μεγάλες πέτρες, έκλεισε τη μια είσοδο και μπήκε από την άλλη. Το ζώο βρυχήθηκε και σείστηκε όλο το βουνό. Όρμησε πάνω στον ήρωα και πάλευαν μια ώρα. Τέλος ο

Ηρακλής τύλιξε τα χέρια του γύρω από το λαιμό του και το έπνιξε. Μετά πήρε το δέρμα του, τη λεοντή το φόρεσε και γύρισε στις Μυκήνες. Όταν τον είδε ο Ευρυσθέας τρόμαξε πολύ και διέταξε να του φτιάξουν ένα χάλκινο πιθάρι, για να κρύβεται, όταν θα κινδύνευε.

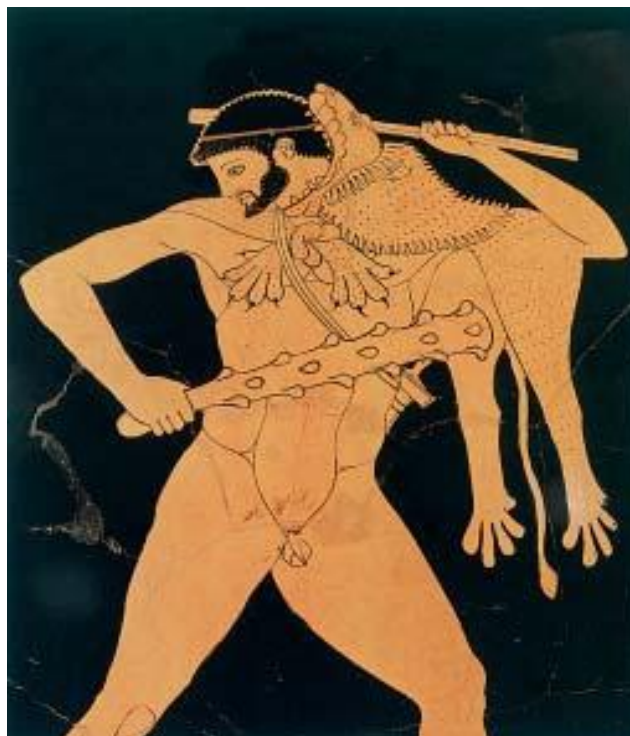

**1. Ο Ηρακλής παλεύει με το
λιοντάρι της Νεμέας.
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.**

2. Η λεοντή

Πάλεψε με το θηρίο και το έπνιξε, σφίγγοντας του το λαιμό με τα μπράτσα του. Γύρω στο σώμα του τύλιξε το δέρμα του θηρίου, που λόγω του μεγέθους του τον κάλυπτε ολόκληρο, και το είχε στο εξής προστασία για τους μελλοντικούς κινδύνους.

Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική βιβλιοθήκη, 4,11, 4, μτφ. φιλολογική ομάδα Κάκτου (με μικρές αλλαγές)

3. Τα χαρίσματα του Ηρακλή

Ηρακλή γενναιόψυχε,
μεγαλοδύναμε, ρωμαλέε Τιτάνα,
χειροδύναμε, αδάμαστε,
γεμάτε με μεγάλους άθλους,
που τους ανθρώπους καθησύχασες
διώχνοντας τ' ανήμερα θεριά...

*12ος Ορφικός ύμνος Ηρακλέους,
μτφ. Δ. Π. Παπαδίτσα*

4. Τα Νέμεα

Για να θυμούνται όλοι το κατόρθωμα του αυτό, ο Ηρακλής όρισε να γίνονται κάθε χρόνο αγώνες στη Νεμέα.

Οι αγώνες αυτοί ονομάζονταν Νέμεα και τους νικητές τους στεφάνωναν με στεφάνι από αγριοσέλινο.

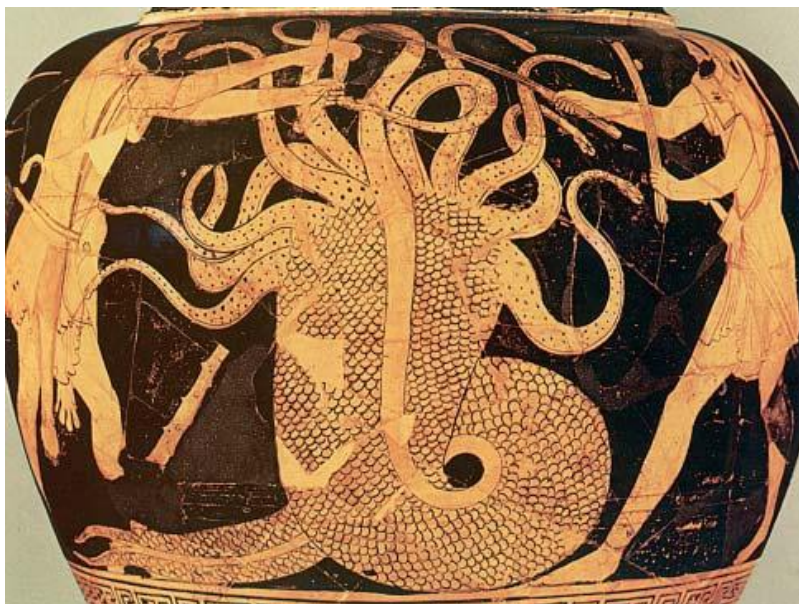
- 1. Γιατί ο Ηρακλής δέχτηκε να υπηρετήσει τον Ευρυσθέα;**
- 2. Δείχνω στο χάρτη την πορεία που ακολούθησε ο Ηρακλής από την πόλη που γεννήθηκε μέχρι την πόλη που βασίλευε ο Ευρυσθέας.**
- 3. Ποια μέσα χρησιμοποίησε ο Ηρακλής, για να σκοτώσει το λιοντάρι της Νεμέας; Ήταν αρκετή η σωματική του δύναμη;**

3. Η Λερναία Ύδρα και ο κάπρος του Ερύμανθου

Στη λίμνη Λέρνη της Πελοποννήσου ζούσε ένα φοβερό νερόφιδο, με τεράστιο σώμα και εννιά κεφάλια. Από τα στόματά του έβγαινε φωτιά που κατάκαιγε φυτά, ζώα κι ανθρώπους. Οι κάτοικοι της περιοχής ήταν απελπισμένοι και κανείς δεν τολμούσε να πλησιάσει τη λίμνη. Ο Ευρυσθέας διέταξε τον Ηρακλή να σκοτώσει αυτό το τέρας.

Ο Ηρακλής πήγε στη λίμνη Λέρνη μαζί με τον ανιψιό του, τον Ιόλαο. Κατάφερε να βγάλει τη Λερναία Ύδρα από τη φωλιά της και της επιτέθηκε. Με ένα δρεπάνι άρχισε να κόβει τα κεφάλια της. Μόλις όμως έκοβε ένα κεφάλι, στη θέση του φύτρωναν δύο. Φώναξε τότε τον Ιόλαο, που άναψε ένα

δαυλό και μόλις ο Ηρακλής έκοβε ένα κεφάλι, ο Ιόλαος έκαιγε την πληγή. Έτσι σταμάτησαν να φυτρώνουν καινούρια κεφάλια. Το μεσαίο όμως κεφάλι της Λερναίας Ύδρας ήταν αθάνατο. Γι' αυτό ο Ηρακλής, αφού το έκοψε, το έθαψε βαθιά στη γη κι έβαλε πάνω του μια τεράστια πέτρα. Βούτηξε και τα βέλη του στο δηλητηριασμένο σώμα της Ύδρας κι έγιναν θανατηφόρα.

**1. Ο Ηρακλής και ο Ιόλαος
εξοντώνουν τη Λερναία Ύδρα.
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.**

Μετά ο Ευρυσθέας έστειλε τον Ηρακλή να του φέρει ζωντανό ένα φοβερό αγριογούρουνο, που ζούσε στο βουνό Ερύμανθο της Πελοποννήσου, έκανε μεγάλες καταστροφές και σκότωνε ζώα και ανθρώπους. Ο Ηρακλής πήγε στον Ερύμανθο και κυνήγησε το αγριογούρουνο κάμποσες ημέρες. Στο τέλος το ζώο εξαντλήθηκε από την κούραση και ο Ηρακλής το έπιασε, το έδεσε, το σήκωσε στους ώμους του και το πήγε ζωντανό στις Μυκήνες. Ο Ευρυσθέας, όταν το είδε, τρόμαξε και κρύφτηκε στο πιθάρι.

πολλά γεννούσε ο νους μου.
Το ξέρω ο Ηρακλής δεν ήταν ένα
κούφιο όνομα,
ήταν άντρας πραγματικός,
γιατί κι εχθρός μου αν είναι,
τιμητικά θα πω για ένα γενναίο.

*Ευριπίδης, Ηρακλείδαι,
στ. 985-1000, μτφ. Π. Λεκατσάς
(με μικρές αλλαγές)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιος βοήθησε τον Ηρακλή να σκοτώσει τη Λερναία Ύδρα και με ποιο τρόπο; (εικόνα 1).

2. Παρατηρώ την εικόνα 2 και απαντώ. Πώς αντέδρασε ο Ευρυσθέας μόλις είδε τον κάππρο του Ερυμάνθου; Τι δείχνει η αντίδραση του αυτή;

4. Το ελάφι με τα χρυσά κέρατα, οι Στυμφαλίδες όρνιθες, οι στάβλοι του Αυγεία

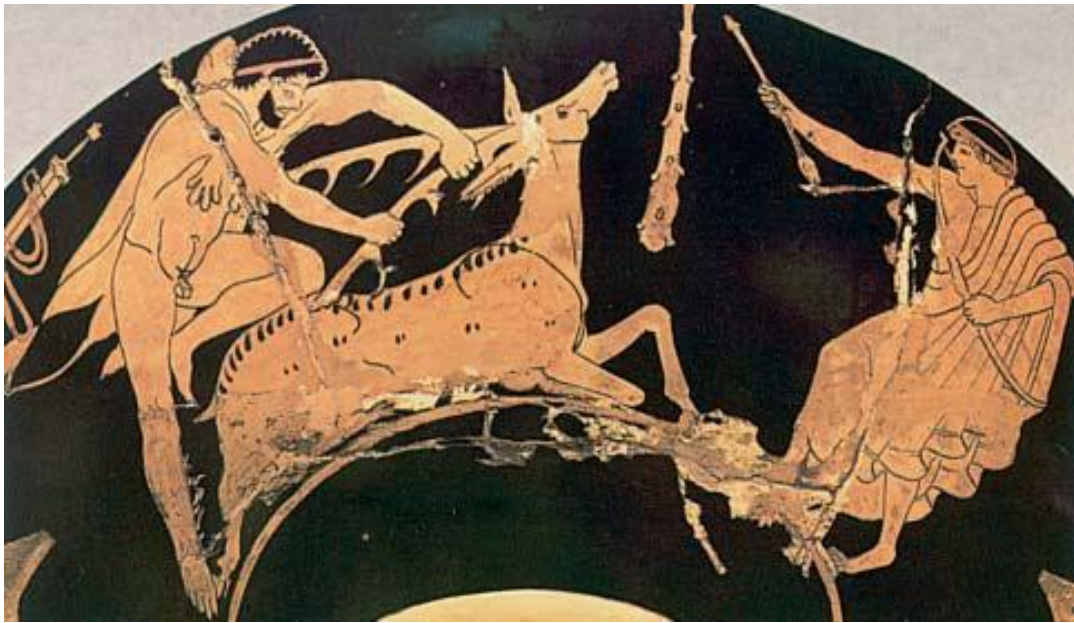
**Σ' ένα βουνό της Πελοποννήσου
ζούσε το ιερό ελάφι της θεάς
Άρτεμης. Είχε χρυσά κέρατα,
χάλκινες οπλές και κανείς δεν το
έφτανε στο τρέξιμο. Ο Ευρυσθέας
διέταξε τον Ηρακλή να φέρει το
ελάφι αυτό ζωντανό στις Μυκήνες.
Ένα ολόκληρο χρόνο το κυνηγούσε
ο Ηρακλής στα βουνά και στα δάση
χωρίς αποτέλεσμα. Μια μέρα το
ελάφι μπήκε στον ποταμό Λάδωνα,
για να περάσει απέναντι. Τότε ο
Ηρακλής το χτύπησε ελαφρά με ένα
βέλος στο πόδι. Μετά το σήκωσε
στους ώμους του και το πήγε στις
Μυκήνες. Αφού το έδειξε στον
Ευρυσθέα, το άφησε ελεύθερο,**

όπως είχε υποσχεθεί στη θεά Άρτεμη.

Μετά ο Ηρακλής πήγε στη λίμνη Στυμφαλία. Εκεί ζούσαν οι Στυμφαλίδες όρνιθες, μεγάλα πουλιά με σιδερένια ράμφη και φτερά, που τρέφονταν με ανθρώπινο κρέας. Φτάνοντας, άρχισε να χτυπά δυο χάλκινα κρόταλα που του είχε χαρίσει η Αθηνά. Τα πουλιά βγήκαν από τα καλάμια της λίμνης όπου κρύβονταν και πέταξαν τρομαγμένα. Τότε ο Ηρακλής με τα βέλη του σκότωσε πολλά. Όσα γλίτωσαν έφυγαν μακριά και δεν ξαναφάνηκαν.

Αργότερα ο Ευρυσθέας τον έστειλε να καθαρίσει τους στάβλους του βασιλιά Αυγεία σε μια μέρα. Ο Αυγείας ζούσε στην Ήλιδα κι είχε αμέτρητα κοπάδια που του τα είχε χαρίσει ο πατέρας

του, ο Ήλιος. Τα ζώα ήταν πάρα πολλά και οι βοσκοί του δεν προλάβαιναν να καθαρίζουν τους στάβλους. Είχαν μαζευτεί λοιπόν πολλοί σωροί από κοπριά που μύριζαν πολύ άσχημα. Ο Ηρακλής έσκαψε δύο βαθιά χαντάκια, που περνούσαν μέσα από τους στάβλους κι έφταναν μέχρι τους ποταμούς Αλφειό και Πηνειό. Έστρεψε μετά το ρεύμα των ποταμών μέσα στα χαντάκια. Τα ορμητικά νερά μπήκαν στους στάβλους, παρέσυραν την κοπριά και την πήγαν στη θάλασσα. Έτσι ο Ηρακλής καθάρισε τους στάβλους του Αυγεία σε μια μόνο μέρα.

1. Ο Ηρακλής και το ελάφι της Άρτεμης. Πάντα βοηθός ο Ιόλαος. Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

2. Ο Ηρακλής πιάνει το ελάφι

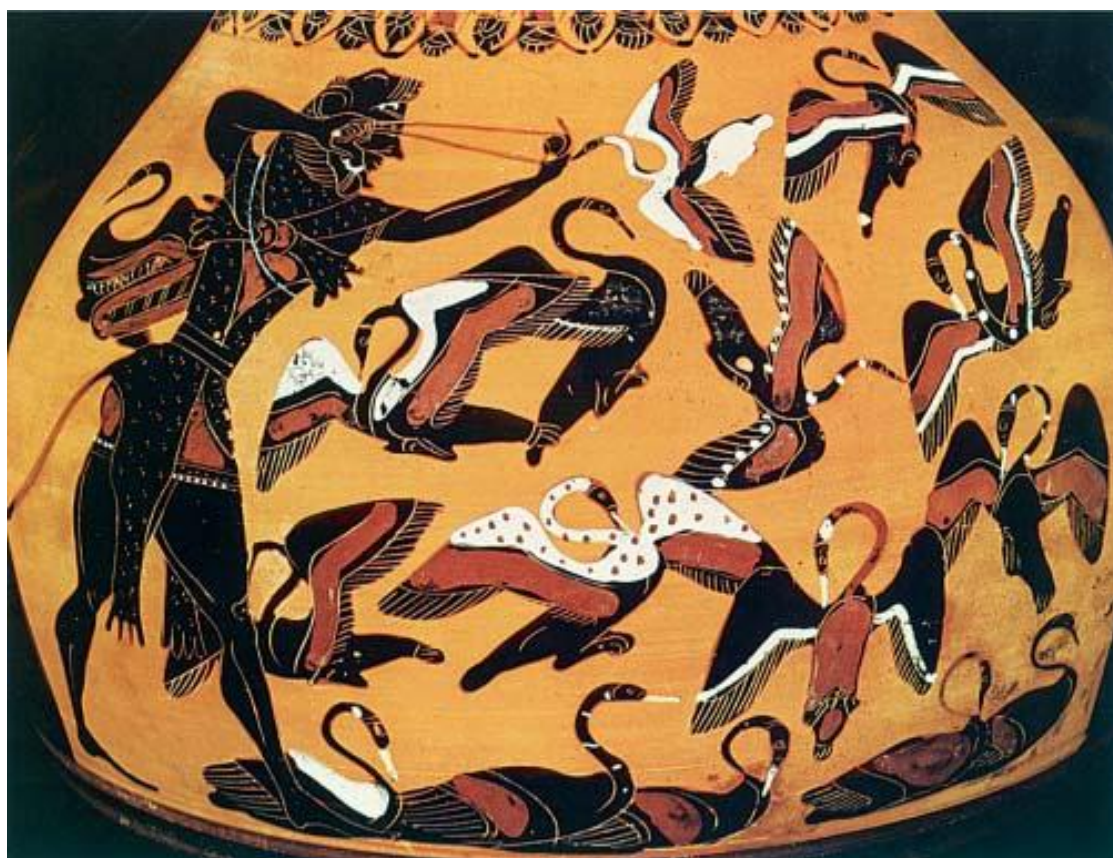
Στη συνέχεια το πρόσταγμα που έλαβε ήταν να φέρει το χρυσοκέρατο ελάφι. Αυτό τον άθλο όμως τον εκτέλεσε χωρίς βία και κινδύνους μόνο με την εξυπνάδα του μυαλού του.

Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική Βιβλιοθήκη, 4,13,1,μτφ. φιλολογική ομάδα Κάκτου

3. Πώς εξόντωσε ο Ηρακλής τις Στυμφαλίδες όρνιθες

Υπάρχει παράδοση πως στα νερά της Στυμφαλίας έζησαν κάποτε πουλιά ανθρωποφάγα που τα σκότωσε με το τόξο του ο Ηρακλής. Ο Πείσανδρος όμως από την Κάμειρο λέει πως δεν σκότωσε τα πουλιά ο Ηρακλής, αλλά τα έδιωξε χτυπώντας κρόταλα.

***Παυσανίας, Ελλάδος Περιήγησις,
8, 22, 4, μτφ. Ν. Παπαχατζής***

**4. Ο Ηρακλής και οι Στυμφαλίδες
ὄρνιθες. Από αρχαίο ελληνικό
αγγείο.**

**5. Πώς ο Ηρακλής χρησιμοποίησε
το νερό, για να καθαρίσει τους
στάβλους του Αυγεία**

Οδήγησε τον Αλφειό ποταμό μέσα
στους στάβλους και τους καθάρισε
με το ρεύμα του ποταμού εκτελώ-
ντας κι αυτόν τον άθλο μέσα σε μια

ημέρα. Και βέβαια στέκεται κανείς με θαυμασμό μπροστά στη σύλληψη αυτής της ιδέας.

Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική Βιβλιοθήκη 4,13, 3, μτφ. Α. Παπανδρέου (με μικρές αλλαγές)

6. Ο Ηρακλής με τη βοήθεια της Αθηνάς καθαρίζει τους στάβλους του Αυγεία.

Γλυπτό από το ναό του Δία στην Ολυμπία.

7. Ο Ηρακλής και οι Ολυμπιακοί αγώνες

Ο Αυγείας είχε υποσχεθεί μεγάλη αμοιβή στον Ηρακλή, αν καθάριζε τους στάβλους του. Δεν κράτησε όμως την υπόσχεσή του. Γι' αυτό ο Ηρακλής μάζεψε στρατό, τον νίκησε και τον σκότωσε.

Για να θυμούνται όλοι αυτή τη νίκη, όρισε να γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια αγώνες, κοντά στον ποταμό Αλφειό, προς τιμή του πατέρα του, του Δία. Το μέρος αυτό ονομάστηκε Ολυμπία και οι αγώνες Ολυμπιακοί. Ο ίδιος ο Ηρακλής οργάνωσε τους πρώτους Ολυμπιακούς αγώνες και στεφάνωσε τους νικητές με κλαδί αγριελιάς. Στους αγώνες αυτούς έρχονταν αθλητές και θεατές απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας κι όσο κρατούσαν οι αγώνες σταματούσαν οι έχθρες και οι πόλεμοι. Και τα

έκανε όλα αυτά ο Ηρακλής, γιατί είχε την ιδέα ότι η συγκέντρωση αυτή θα βοηθούσε τους Έλληνες να γίνουν όλοι φίλοι μεταξύ τους.

***Πίνδαρος, Ολύμπια 10,26 και
Λυσίας Ολυμπιακός 1-2 (διασκευή)***

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1. Διαβάζω το κείμενο και απαντώ. Με ποιο τρόπο ο Ηρακλής έπιασε το χρυσοκέρατο ελάφι;**
- 2. Διαβάζουμε το κείμενο 5 και συζητάμε στην τάξη για τις προσπάθειες των ανθρώπων να χρησιμοποιήσουν τα νερά των ποταμών για το καλό τους.**
- 3. Διαβάζω το κείμενο 7 και απαντώ. Ποια ήταν η σχέση του Ηρακλή με τους Ολυμπιακούς αγώνες; Ποιους άθλους αγώνες είδαμε ότι καθιέρωσε;**

1. Κι άλλοι άθλοι

Μετά απ' όλα αυτά τα κατορθώματα, ο Ευρυσθέας έστειλε τον Ηρακλή σε πιο μακρινά μέρη. Έτσι, ο Ηρακλής πήγε στην Κρήτη κι έπιασε τον άγριο ταύρο του Μίνωα, που από το στόμα του έβγαιναν φλόγες κι έκανε πολλές καταστροφές. Ανεβασμένος στη ράχη του, πέρασε το Αιγαίο κι έφτασε στις Μυκήνες.

Ο Ηρακλής μετά πήγε στη Θράκη, όπου ζούσε ο βασιλιάς Διομήδης, ο γιος του θεού Άρη. Αυτός είχε τέσσερα άγρια άλογα, που τρέφονταν με ανθρώπινες σάρκες. Σκότωσε το Διομήδη, έπιασε τα άλογα και τα έφερε στις Μυκήνες.

Ταξίδεψε και πιο μακριά, στον Εύξεινο πόντο, στη χώρα των Αμαζόνων. Οι Αμαζόνες ήταν όλες τους όμορφες και ξακουστές στο τόξο και στην ιππασία. Ο Ηρακλής πολέμησε μαζί τους, τις νίκησε και πήρε τη ζώνη της βασίλισσας τους, της Ιππολύτης, και την έφερε στον Ευρυσθέα.

Αργότερα ταξίδεψε στη Δύση, πιο πέρα από την άκρη της γης, για να φέρει στις Μυκήνες τα βόδια του Γηρυόνη. Ο Γηρυόνης ήταν ένα τέρας που από τη μέση κι επάνω είχε τρία σώματα. Τα βόδια του τα φύλαγε ο σκύλος του, ο Όρθος, που είχε δυο κεφάλια και η ουρά του ήταν φίδι. Ο Ηρακλής σκότωσε και τους δυο, κι έφερε τα βόδια στον Ευρυσθέα που τα θυσίασε στη θεά Ήρα.

1. Ο Ηρακλής πιάνει τον ταύρο της Κρήτης. Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

2. Ο Ηρακλής και τα άλογα του Διομήδη. Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

3. Άδμητος και Άλκηστη

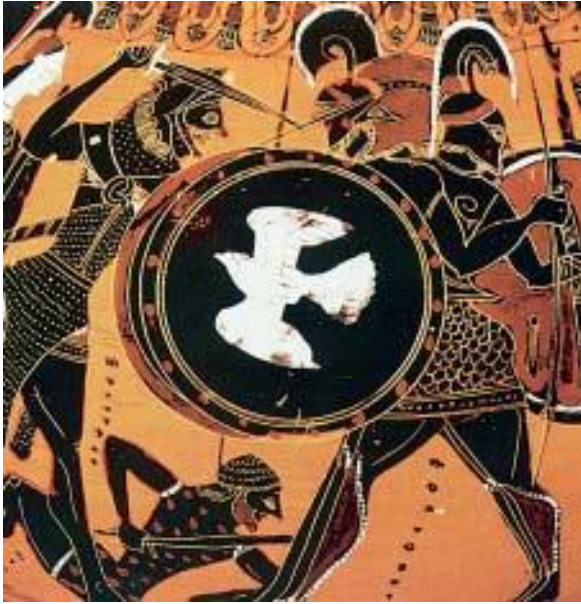
Ο Ηρακλής έκανε και πολλά άλλα κατορθώματα προσπαθώντας να βοηθήσει τους ανθρώπους. Στις Φερές της Θεσσαλίας βασίλευε ο φίλος του, ο Άδμητος. Ο Άδμητος είχε παντρευτεί την όμορφη Άλκηστη. Τη μέρα όμως του γάμου του είχε ξεχάσει να κάνει θυσία στην Άρτεμη, γι' αυτό οι Μοίρες είχαν αποφασίσει να πεθάνει. Ο θεός Απόλλωνας, που κάποτε είχε φιλοξενηθεί στο παλάτι του Άδμητου, προσπάθησε ν' αλλάξει γνώμη στις Μοίρες. Εκείνες όμως δέχτηκαν να του χαρίσουν τη ζωή αν κάποιος άλλος δεχόταν να πεθάνει στη θέση του. Κανείς, ούτε οι γονείς του Άδμητου δε δέχτηκαν να πεθάνουν αντί γι' αυτόν. Δέχτηκε όμως η Άλκηστη κι ήρθε

ο Χάροντας και την πήρε, για να την πάει στον Άδη. Τότε πέρασε από τις Φερές ο Ηρακλής, που πήγαινε στη Θράκη, για να φέρει τ' άλογα του Διομήδη. Όταν έμαθε τι έγινε, έτρεξε να προλάβει το Χάροντα. Τον πρόλαβε κοντά στην είσοδο του Άδη. Πάλεψε μαζί του, τον νίκησε κι έφερε την Άλκηστη πίσω στο παλάτι του Άδμητου.

Ευριπίδης, Άλκηστη (διασκευή)

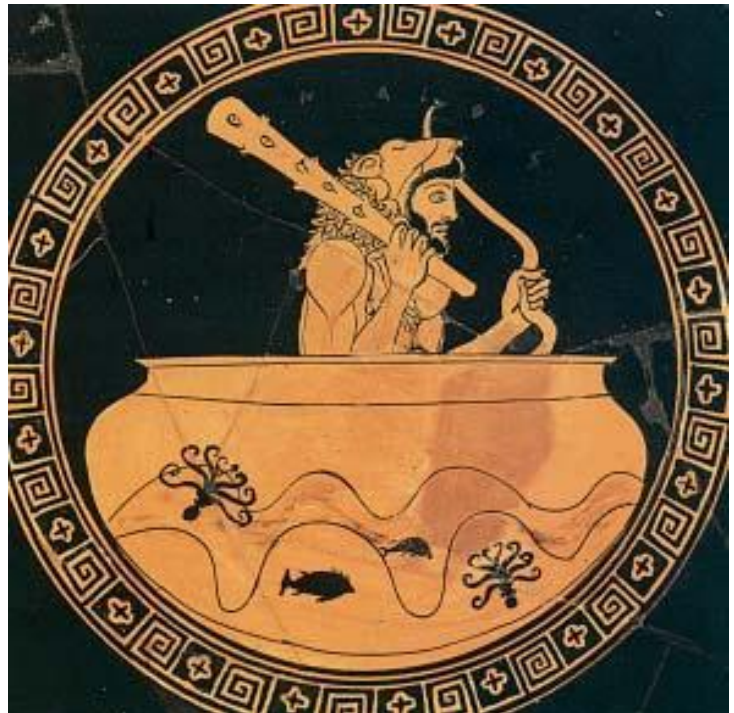

4. Ο Ηρακλής και οι Αμαζόνες.
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

5. Ο Ηρακλής και ο Γηρυόνης.
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

6. Ο Ηρακλής ταξιδεύει με το Κύπελλο του Ήλιου.
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

7. Το κύπελλο του Ήλιου

Ψάχνοντας ο Ηρακλής να βρει το γίγαντα Γηρυόνη, ταξίδεψε ως εκεί που ενώνονται η Ευρώπη με την Αφρική. Έπρεπε όμως να διασχίσει

τον Ωκεανό. Γι' αυτό ζήτησε από τον Ήλιο να του δανείσει το χρυσό του κύπελλο. Μ' αυτό ταξίδευε και εκείνος, όταν ήθελε να φέρει το φως της μέρας. Ο Ήλιος θαύμασε την παλικάριά του και του το έδωσε. Έτσι ο Ηρακλής πέρασε τον Ωκεανό και έφτασε στη χώρα του Γηρυόνη.

*Απολλόδωρος, Βιβλιοθήκη
Β 5,10, (διασκευή)*

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς ήρθε ο Ηρακλής από την Κρήτη στις Μυκήνες; Θυμάται κάτι παρόμοιο από τα προηγούμενα μαθήματα;
2. Πώς έφτασε ο Ηρακλής στη χώρα του Γηρυόνη; Θα σε βοηθήσει το κείμενο 7.

6. Ο Κέρβερος του Άδη και τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων

Στη γη ο Ηρακλής ήταν ανίκητος. Γι' αυτό ο Ευρυσθέας αποφάσισε να τον στείλει στον Κάτω Κόσμο για να του φέρει τον Κέρβερο, ένα φοβερό σκυλί με τρία κεφάλια, που φύλαγε την είσοδο του Άδη. Ο Ηρακλής πήγε στον Άδη και, με την άδεια του Πλούτωνα και της Περσεφόνης, πάλεψε με τον Κέρβερο, τον νίκησε, τον έδεσε και τον έφερε στις Μυκήνες. Όταν τον αντίκρισε, ο Ευρυσθέας τρόμαξε και κρύφτηκε πάλι στο πιθάρι. Ο Ηρακλής γύρισε τον Κέρβερο στον Άδη, όπως είχε υποσχεθεί στον Πλούτωνα.

Μετά ο Ευρυσθέας τού ζήτησε να κάνει έναν τελευταίο άθλο. Ήθελε

να του φέρει τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων.

**Ο κήπος των Εσπερίδων
βρισκόταν στην άκρη της γης. Εκεί
υπήρχε το δέντρο που έκανε τα
χρυσά μήλα. Όποιος τα έτρωγε
έμενε για πάντα νέος. Το φύλαγαν
οι νύμφες Εσπερίδες κι ένας
ακοίμητος δράκος. Εκεί κοντά
βρισκόταν κι ο τιτάνας Άτλαντας
που κρατούσε τον Ουρανό στη
ράχη του.**

**Ο Ηρακλής ταξίδεψε πολύ για να
φτάσει εκεί. Πέρασε από πολλές
χώρες. Πέρασε κι από τον Καύκασο
όπου ελευθέρωσε τον Προμηθέα.
Εκείνος, για να τον ευχαριστήσει,
του έδειξε το δρόμο για να φτάσει
στον κήπο των Εσπερίδων και τον
συμβούλεψε να στείλει τον Άτλαντα
να πάρει τα χρυσά μήλα. Ο
Ηρακλής βρήκε τον Άτλαντα κι**

εκείνος δέχτηκε να πάει στον κήπο των Εσπερίδων. Ο Ηρακλής όμως αναγκάστηκε να κρατήσει ο ίδιος τον ουρανό στη ράχη του, ώσπου να γυρίσει.

Ο Άτλαντας με τη βοήθεια των Εσπερίδων, που έφτιαξαν ένα μαγικό ποτό και κοίμισαν το δράκο, πήρε τα χρυσά μήλα. Επιστρέφοντας στον Ηρακλή δεν ήθελε να ξαναπάρει τον Ουρανό στη ράχη του και είπε ότι θα πήγαινε ο ίδιος τα μήλα στον Ευρυσθέα. Ο Ηρακλής έκανε πως συμφώνησε και τον παρακάλεσε να τον βοηθήσει να βάλει ένα μαξιλάρι στη ράχη του, για να κρατάει καλύτερα τον Ουρανό. Ο Άτλαντας πλησίασε να τον βοηθήσει κι ο Ηρακλής με μια γρήγορη κίνηση έριξε τον Ουρανό στη ράχη του Άτλαντα, άρπαξε τα

**χρυσά μήλα και γύρισε στις
Μυκήνες.**

**Καταφέρνοντας και αυτό τον
άθλο, επιτέλους ήταν ελεύθερος.**

**1. Ευρυσθέας, Κέρβερος
και Ηρακλής.**

Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

**2. Ο Ηρακλής μιλάει για
τον Κέρβερο**

**.....πέρασα βάσανα αμέτρητα,
σε αφέντη δούλεψα πολύ κατώτερο
μου,
που άθλους φοβερούς,
αβάσταχτους με πρόσταξε να κάνω.**

**Με είχε κι εδώ (στον Άδη) σταλμένο
κάποτε, το σκύλο να του φέρω,
γιατί άθλος πιο βαρύς, λογάριαζε,
δε γίνεται από τούτον.
Ωστόσο εγώ τού τον ανέβασα,
τον έβγαλα απ' τον Άδη,
γιατί ήταν ο Ερμής που μου
παράστεκε κι η γλαυκομάτα κόρη.
Όμηρος, Οδύσσεια λ 620-626, μτφ.
Καζαντζάκη- Κακριδή (με μικρές
αλλαγές)**

**3. Η Αθηνά,
ο Ηρακλής που
κρατάει τον ουρανό
και ο Άτλαντας,
που του φέρνει
τα χρυσά μήλα.**

**Γλυπτό από το ναό του Δία
στην Ολυμπία.**

4. Ο Ηρακλής σκοτώνει το δράκοντα και παίρνει τα χρυσά μήλα

**Κι ήρθε (ο Ηρακλής) στις τραγουδί-
στριες κόρες, στον κήπο τον εσπέ-
ριο, να κόψει τα μήλα απ' τα χρυσά
κλωνάρια. Το δρακοντόφιδο θανά-
τωσε που 'χε τη ράχη κόκκινη κι
αζύγωτο τα φύλαγε κουλουρασμένο.**

*Ευριπίδης, Ηρακλής Μαινόμενος
394-400, μτφ. Τ. Ρούσσος*

5. Ο Ηρακλής τιμωρεί τους άδικους βασιλιάδες

**Ταξιδεύοντας ο Ηρακλής για τη
χώρα των Εσπερίδων, πέρασε από
την Αίγυπτο. Εκεί βασίλευε ο
Βούσιρις, ένας πολύ άγριος
βασιλιάς, που συνήθιζε κάθε ξένο**

που έφτανε στην Αίγυπτο να τον
θυσιάζει στους θεούς.

Οι στρατιώτες του Βούσιρι έπιασαν
και τον Ηρακλή όταν έφτασε εκεί,
τον έδεσαν και τον πήγαν στο
βωμό για να τον θυσιάσουν. Όταν
όμως άρχισε η τελετή της θυσίας, ο
Ηρακλής έσπασε τα δεσμά του και
σκότωσε τον Βούσιρι και τους
στρατιώτες του, απαλλάσσοντας
έτσι την Αίγυπτο από αυτόν τον
φριχτό βασιλιά.

*Απολλόδωρος, Βιβλιοθήκη Β 5,11
(διασκευή)*

1. Τι ήταν ο Κέρβερος; Να τον περιγράψεις παρατηρώντας με προσοχή την εικόνα 1. Σήμερα όταν λέμε κάποιον «κέρβερο», τι εννοούμε;

2. Διαβάζω το κείμενο 2 και απαντώ. Ποιοι βοήθησαν τον Ηρακλή να πιάσει τον Κέρβερο;

3. Διαβάζω το κείμενο 4 και παρατηρώ την εικόνα 3. Ποια από τις δυο αυτές πηγές συμφωνεί με όσα έμαθες στο σημερινό μάθημα;

7. Το τέλος του Ηρακλή

Ελεύθερος πια ο Ηρακλής παντρεύτηκε τη Δηιάνειρα, κόρη του βασιλιά της Αιτωλίας, του Οινέα. Μια μέρα πήγαν να περάσουν τον Εύηνο ποταμό. Εκεί συνάντησαν τον Κένταυρο Νέσσο. Ο Νέσσος πήρε στη ράχη του τη Δηιάνειρα, για να την περάσει απέναντι. Θέλησε όμως να την πάρει δική του κι άρχισε να τρέχει. Τότε ο Ηρακλής τον χτύπησε με ένα από τα δηλητηριασμένα βέλη του. Πριν ξεψυχήσει ο Νέσσος είπε στη Δηιάνειρα: «Μάζεψε λίγο από το αίμα μου. Αν αλείψεις μ' αυτό το χιτώνα του Ηρακλή, θα σε αγαπάει για πάντα».

Έτσι, κάποτε που ο Ηρακλής ζήτησε ένα καθαρό χιτώνα από τη Δηιάνειρα, για να τον φορέσει και

να κάνει θυσία στο Δία, εκείνη
άλειψε ένα χιτώνα με το δηλητήριο
του Νέσσου και του τον έδωσε. Ο
Ηρακλής τον φόρεσε κι ο χιτώνας
κόλλησε πάνω του. Αμέσως άρχισε
να νιώθει αβάσταχτους πόνους.
Κατάλαβε τότε ότι έφτασε το τέλος
του. Ανέβηκε στο βουνό Οίτη,
έφτιαξε ένα σωρό από ξύλα,
ξάπλωσε πάνω του και ζήτησε ν'
ανάψουν τη φωτιά. Κανείς δε
δέχτηκε να το κάνει αυτό. Μόνο ο
Φιλοκτήτης, που περνούσε από
κει, δέχτηκε ν' ανάψει τη φωτιά κι ο
Ηρακλής, για να τον ευχαριστήσει,
του χάρισε τα δηλητηριασμένα βέλη
του. Ξαφνικά άρχισε ν' αστράφτει
και να βροντά. Ένα σύννεφο
κατέβηκε, πήρε τον Ηρακλή και τον
ανέβασε στον Όλυμπο. Εκεί
συμφιλιώθηκε με την Ήρα κι έζησε

**για πάντα με τους θεούς του
Ολύμπου.**

- 1. Ο Ηρακλής, η Δηιάνειρα και
ο Κένταυρος Νέσσος.
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.**

2. Η Αθηνά οδηγεί τον Ηρακλή στον Όλυμπο.

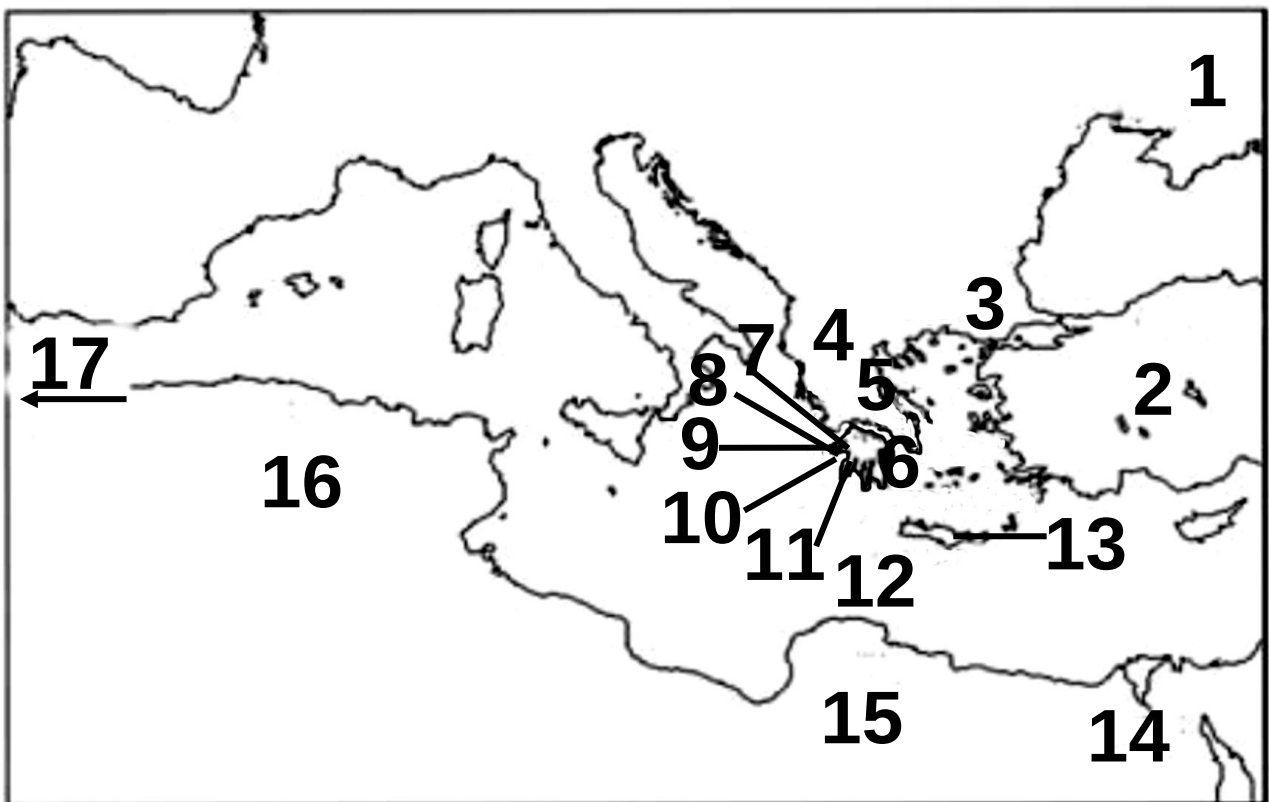
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο

3. Ο Ηρακλής γίνεται θεός

**Ο Ηρακλής, ο αντρείος γιος της
Αλκμήνης, σαν εκατόρθωσε τους
δύσκολους άθλους του, πήρε για
γυναίκα του στο χιονισμένο
Όλυμπο την Ήβη, την κόρη του
μεγάλου Δία και της Ήρας,**

ευτυχισμένος που, σαν κατόρθωσε
τεράστιο έργο, κατοικεί ανάμεσα
στους αθανάτους, απείραχτος
πλέον από συμφορές και
αγέραςτος για πάντα.

*Ησίοδος, Θεογονία 950-955, μτφ.
Π. Λεκατσάς (με αλλαγές)*

4. Οι περιπλανήσεις του Ηρακλή

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 1. ΚΑΥΚΑΣΟΣ (Προμηθέας)**
- 2. Αμαζόνες**
- 3. ΘΡΑΚΗ (Διομήδης)**
- 4. ΦΕΡΕΣ (Άλκηστης)**
- 5. ΘΗΒΑ**
- 6. ΜΥΚΗΝΕΣ**
- 7. ΗΛΙΔΑ (Αυγείας) ΟΛΥΜΠΙΑ**
- 8. Ερύμανθος**
- 9. Νεμέα**
- 10. Λέρνη**
- 11. Στυμφαλία**
- 12. ΤΑΙΝΑΡΟ (Άδης)**
- 13. ΚΡΗΤΗ (Ταύρος)**
- 14. ΑΙΓΥΠΤΟΣ (Βούσιρις)**
- 15. ΛΙΒΥΗ (Ανταίος)**
- 16. ΑΤΛΑΣ (Εσπερίδες)**
- 17. ΗΡΑΚΛΕΙΕΣ ΣΤΗΛΕΣ
(Γηρυόνης)**

5. Η δόξα του Ηρακλή

Τι να σημαίνει άραγε το όνομα, Ηρακλής; Είναι αυτός, που χάρη στο μίσος της Ήρας, απέκτησε κλέος, δηλαδή μεγάλη δόξα.

Πραγματικά η δόξα του Ηρακλή είναι πολύ μεγάλη. Οι άνθρωποι τον αγάπησαν πολύ για τις ευεργεσίες που τους πρόσφερε και τον λάτρεψαν σαν θεό. Πολλοί ναοί φτιάχτηκαν και πολλές γιορτές κι αγώνες γίνονταν για να τον τιμήσουν. Πολλές πόλεις πήραν το όνομα του σε ολόκληρη τη Μεσόγειο. Ακόμα και το σημερινό Γιβραλτάρ, λέγεται και «Ηράκλειες στήλες», γιατί περνώντας από κει ο Ηρακλής έστησε δύο κολόνες, μία στην Ευρώπη και μία στην Αφρική. Οι πρόγονοι των Σπαρτιατών, οι Δωριείς, πίστευαν ότι κατάγονταν

από τον Ηρακλή και γι' αυτό τους έλεγαν Ηρακλείδες. Βασιλιάδες όλων των εποχών ονειρεύονταν να γίνουν δυνατοί σαν αυτόν και να βοηθάνε τους ανθρώπους. Γι' αυτό έφτιαχναν νομίσματα που είχαν πάνω τους χαραγμένη τη μορφή του. Ένας από αυτούς ήταν κι ο Μέγας Αλέξανδρος, που έλεγε ότι ήταν απόγονος του Ηρακλή και πάντα του πρόσφερε θυσίες. Γράφτηκαν γι' αυτόν θεατρικά έργα και οι άθλοι του στολίζουν χιλιάδες αγγεία και άλλα έργα τέχνης, αρχαία και νεότερα. Ακόμα και στις μέρες μας γυρίζονται κινηματογραφικές ταινίες με πρωταγωνιστή τον Ηρακλή. Σίγουρα θα έχεις δει κι εσύ κάποια από αυτές.

**6. Ο Ηρακλής
μετά το τέλος
των άθλων του.
Άγαλμα
Ρωμαϊκής
εποχής.**

**7. Αρχαίο νόμισμα της Θάσου
με παράσταση του Ηρακλή.**

**8. Ο Μέγας Αλέξανδρος
που φορά τη λεοντή,
σε νόμισμα.**

- 1. Ποιο ήταν το τέλος του Ηρακλή;
Πώς φαντάζεσαι ότι τον
υποδέχτηκαν οι θεοί στον Όλυμπο;**
- 2. Διαβάζω το κείμενο 3 και
απαντώ. Πώς ο Ηρακλής
συμφιλιώθηκε με την Ήρα;**
- 3. Παρατηρώ με προσοχή το χάρτη
με τις περιοχές απ' όπου πέρασε
ο Ηρακλής. Τι συμπεραίνω;**

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Ο ΘΗΣΕΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάποτε ο Ηρακλής πέρασε απ' την Τροιζήνα, όπου τον φιλοξένησε στο παλάτι του ο βασιλιάς Πιθέας. Όταν κάθισαν να φάνε, ο Ηρακλής έβγαλε τη λεοντή και την άφησε χάμω. Μια παρέα παιδιών βλέποντας τη λεοντή τρόμαξαν και το έβαλαν στα πόδια. Ένα όμως επτάχρονο παιδί, νομίζοντας πως έβλεπε αληθινό λιοντάρι, άρπαξε ένα τσεκούρι κι όρμησε να το σκοτώσει. Ήταν ο Θησέας, ο εγγονός του βασιλιά Πιθέα. Ένας ακόμη ήρωας της ελληνικής μυθολογίας.

Ο Θησέας

Έργο του γλύπτη Γιώργου Βιτάλη

1. Θησέας, το βασιλόπουλο της Τροιζήνας

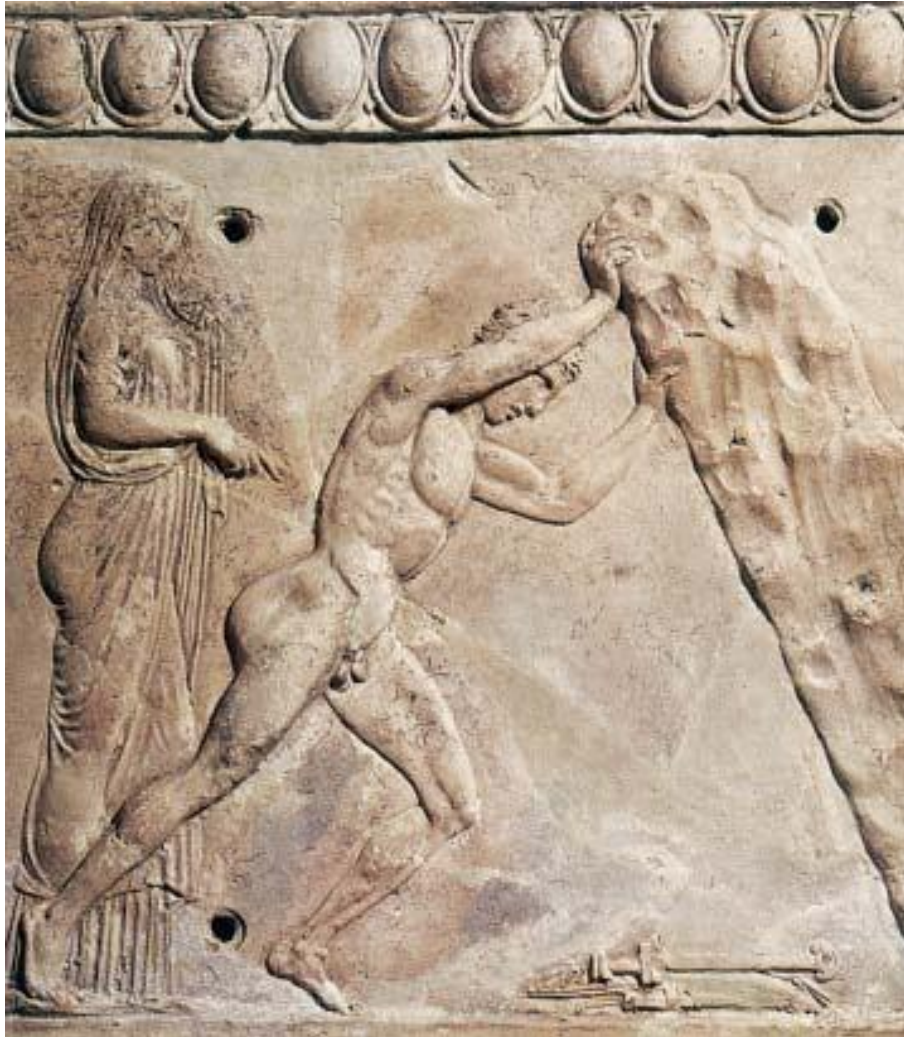
Ο βασιλιάς της Αθήνας, ο Αιγέας, γυρνώντας κάποτε από το μαντείο των Δελφών, πέρασε από την Τροιζήνα. Εκεί γνώρισε την Αίθρα, την κόρη του βασιλιά Πιθέα. Από αυτούς τους δυο γεννήθηκε ο Θησέας. Ενώ η Αίθρα ήταν ακόμη έγκυος, ο Αιγέας χρειάστηκε να γυρίσει στην Αθήνα. Πριν φύγει, έκρυψε το σπαθί και τα χρυσά σανδάλια του κάτω από ένα βράχο, δίπλα στο ναό του Δία και της είπε: «Αν το παιδί που θα γεννήσεις είναι αγόρι, όταν θα μεγαλώσει και θα μπορέσει να σηκώσει το βράχο, να πάρει το σπαθί και τα σανδάλια μου και να έρθει στην Αθήνα».

Όταν ο Θησέας μεγάλωσε,

**η Αίθρα τού έδειξε το βράχο,
εκείνος τον σήκωσε, πήρε τα δώρα
του πατέρα του κι έφυγε για την
Αθήνα. Δεν θέλησε να πάει με
καράβι. Προτίμησε το δρόμο της
στεριάς που ήταν γεμάτος
κινδύνους.**

**Ξεπέρασε όλους τους κινδύνους
που συνάντησε, νίκησε πολλούς
κακοποιούς, ληστές και άγρια ζώα
που τρομοκρατούσαν και σκότω-
ναν ανθρώπους. Οι άνθρωποι
μπορούσαν να ταξιδεύουν πια
ελεύθερα.**

**Έφτασε τέλος στην Αθήνα όπου
ο Αιγέας, βλέποντας το σπαθί και
τα σανδάλια του, τον γνώρισε
αμέσως και τον υποδέχτηκε με
χαρά και ανακούφιση.**

**1. Ο Θησέας σηκώνει το θεόρατο βράχο και βρίσκει το σπαθί και τα σαντάλια του πατέρα του. Πίσω του είναι η μητέρα του, η Αίθρα, που τον κατευθύνει.
Αρχαίο ελληνικό ανάγλυφο.**

2. Τα κατορθώματα του Θησέα

Πηγαίνοντας από την Τροιζήνα στην Αθήνα, ο Θησέας έκανε πολλά κατορθώματα. Κοντά στην Επίδαυρο, νίκησε το ληστή Περιφήτη, που σκότωνε τους περαστικούς με ένα σιδερένιο ρόπαλο.

Στον Ισθμό της Κορίνθου σκότωσε τον Σίνη, που λύγιζε τις κορυφές δυο πεύκων, έδενε πάνω τους διαβάτες, άφηνε μετά τα πεύκα ελεύθερα κι οι άνθρωποι γίνονταν δυο κομμάτια. Πιο πέρα σκότωσε τη Φαιά, μια αγριογουρούνα που τρόμαζε τους ανθρώπους της περιοχής. Προχωρώντας έφτασε στις Σκιρωνίδες πέτρες. Εκεί ο Σκίρωνας, αφού λήστευε τους περαστικούς, τους ανάγκαζε να του πλένουν τα πόδια. Μόλις όμως

εκείνοι έσκυβαν μπροστά του, με μια δυνατή κλωτσιά τους γκρέμιζε απ' τα βράδια κι έπεφταν στη θάλασσα. Εκεί τους έτρωγε μια τεράστια χελώνα. Ο Θησέας τον νίκησε και τον έριξε στη θάλασσα. Το μέρος αυτό σήμερα λέγεται Κακιά Σκάλα.

Μετά σκότωσε τον Προκρούστη. Αυτός ξάπλωνε τους περαστικούς πάνω σ' ένα κρεβάτι σιδερένιο. Αν κάποιος ήταν πιο μακρύς, του έκοβε τα πόδια. Αν ήταν πιο κοντός, του τραβούσε τα πόδια ώσπου ξεκολλούσαν. Ο Θησέας τον ξάπλωσε στο σιδερένιο κρεβάτι κι επειδή ήταν πιο μακρύς του έκοψε το κεφάλι.

*Πλούταρχος, Θησέας 8-12
(διασκευή)*

3. Θησέας και Προκρούστης. Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Δείχνω στο χάρτη την πορεία του Θησέα από την Τροιζήνα στην Αθήνα.

2. Διαβάζω το κείμενο 2 και απαντώ. Ποια κατορθώματα έκανε ο Θησέας μέχρι να φτάσει στην Αθήνα;

2. Ο Θησέας σκοτώνει το Μινώταυρο

Μερικά χρόνια πριν φταίει ο Θησέας στην Αθήνα, οι Αθηναίοι γιόρταζαν για να τιμήσουν την Αθηνά κι έκαναν αγώνες. Στους αγώνες πήρε μέρος κι ο γιος του Μίνωα, του βασιλιά της Κρήτης. Νίκησε σ' όλα τ' αγωνίσματα και γι' αυτό κάποιοι Αθηναίοι από τη ζήλια τους τον σκότωσαν. Ο Μίνωας ήρθε με πολλά καράβια και πολιορκήσε την Αθήνα. Νίκησε τους Αθηναίους και τους ανάγκασε να του πληρώνουν φόρο. Κάθε χρόνο έπρεπε να του στέλνουν επτά νέες κι επτά νέους για να τους τρώει ο Μινώταυρος.

Ο Μινώταυρος ήταν ένα τέρας με κεφάλι ταύρου και σώμα ανθρώπινο. Ζούσε κλεισμένος στο

λαβύρινθο, στο υπόγειο του παλατιού του Μίνωα, που τον είχε φτιάξει ο Αθηναίος Δαίδαλος. Είχε τόσους πολλούς διαδρόμους και δωμάτια, που κανένας ποτέ δεν είχε καταφέρει να βγει από εκεί.

Όταν έφτασε ο Θησέας στην Αθήνα, για τρίτη χρονιά οι Αθηναίοι έπρεπε να στείλουν τα παιδιά τους στην Κρήτη και σε όλη την πόλη ακούγονταν θρήνοι και κλάματα. Ο Θησέας αποφάσισε να πάει κι εκείνος μαζί τους για να σκοτώσει το Μινώταυρο.

Στο λιμάνι του Φαλήρου τους αποχαιρέτησαν όλοι κλαίγοντας. Έβαλαν στο καρφί μαύρα πανιά κι ο βασιλιάς Αιγέας τους παρακάλεσε, αν γύριζαν ζωντανοί, να βάλουν πανιά άσπρα.

Το καράβι έφτασε στην Κρήτη. Εκεί ο Θησέας γνώρισε την κόρη

του Μίνωα, την Αριάδνη. Θαμπωμένη η νέα από την ομορφιά του Θησέα θέλησε να τον βοηθήσει. Γι' αυτό του έδωσε ένα κουβάρι νήμα, το μίτο, και τον συμβούλεψε να δέσει την άκρη του στην είσοδο του λαβύρινθου και να το ξετυλίγει.

Ο Θησέας μπήκε με θάρρος στο λαβύρινθο κι έψαχνε το Μινώταυρο, ξετυλίγοντας το κουβάρι. Κάποια στιγμή άκουσε το άγριο μουγκρητό του. Όταν συναντήθηκαν, πάλεψαν σκληρά. Ο Θησέας σκότωσε το φοβερό τέρας με το σπαθί του και βγήκε απ' το λαβύρινθο μαζεύοντας το νήμα. Στην είσοδο τον υποδέχτηκαν οι νέοι της Αθήνας με δάκρυα χαράς και ανακούφισης.

1. Αρχαίο κρητικό νόμισμα με παράσταση του λαβυρίνθου.

2. Ο Θησέας σκοτώνει το Μινώταυρο.

Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

3. Ο γιος του Ποσειδώνα

Πολλοί λένε πως ο Θησέας δεν ήταν γιος του Αιγέα, αλλά του Ποσειδώνα. Μάλιστα στο πλοίο που πήγαινε το Θησέα και τα παιδιά των Αθηναίων στην Κρήτη βρισκόταν κι ο Μίνωας, που είχε πάει ο ίδιος να παραλάβει το βαρύ φόρο της Αθήνας. Εκεί βρισκόταν κι η Περίβοια, η όμορφη κόρη του βασιλιά

των Μεγάρων. Ο Μίνωας, θαμπωμένος από την ομορφιά της, θέλησε να τη χαϊδέψει. Η κόρη τρομαγμένη ζήτησε βοήθεια απ' τον Θησέα. Εκείνος θυμωμένος απείλησε το Μίνωα λέγοντας του: «Συγκρατήσου βασιλιά γιατί θα δοκιμάσεις τη δύναμη των χεριών μου. Κι αν είσαι γιος του Δία, εγώ είμαι γιος του Ποσειδώνα». Ο Μίνωας τότε παρακάλεσε το Δία, τον πατέρα του, κι έριξε αστροπελέκι. Κι αμέσως πέταξε το δαχτυλίδι του στη θάλασσα κι είπε στο Θησέα: «Α είσαι γιος του Ποσειδώνα, όπως λες, φέρε το δαχτυλίδι». Σαν αστραπή ο Θησέας έπεσε στη θάλασσα. Αμέσως ήρθαν δελφίνια και τον οδήγησαν στο παλάτι του Ποσειδώνα, στο βυθό. Εκεί είδε ο Θησέας τις Νηρηίδες κι ανάμεσά τους του Ποσειδώνα

τη γυναίκα, την Αμφιτρίτη. Εκείνη του έδωσε το δαχτυλίδι του Μίνωα, του έριξε στους ώμους ένα χιτώνα κατακόκκινο και στα μαλλιά τού έβαλε ολόχρυσο στεφάνι. Κι έτσι ξεπρόβαλε ο ήρωας δίπλα στο καρφί χωρίς να έχει βραχεί.

*Βακχυλίδης, Διθύραμβος 17
(διασκευή)*

**4.Ο Θησέας
χαιρετά
το θνητό
πατέρα του
Αιγέα, ενώ η
μητέρα του,
η Αϊθρα, τον**

**χαϊδεύει στο πηγούνι. Ο θεϊκός
πατέρας του Θησέα, ο Ποσειδώνας,
τους παρακολουθεί.**

Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

1. Πώς κρίνεις την απόφαση του Θησέα να πάει στην Κρήτη;

2. Με ποιο τρόπο η Αριάδνη βοήθησε το Θησέα; Θα τα κατάφερνε ο Θησέας χωρίς τη βοήθειά της;

3. Ο Θησέας επιστρέφει στην Αθήνα

Το ίδιο βράδυ ο Θησέας και οι νέοι της Αθήνας έφυγαν κρυφά με το πλοίο τους από την Κρήτη. Μαζί τους πήραν και την Αριάδνη. Προηγουμένως είχαν φροντίσει να ανοίξουν τρύπες στα καρφιά του Μίνωα, για να μην μπορούν να τους ακολουθήσουν.

Ταξίδεψαν χαρούμενοι μέχρι τη Νάξο. Εκεί βγήκαν σε μια ακρογιαλιά για να ξεκουραστούν. Τότε όμως πέρασε από κει ο θεός Διόνυσος. Είδε την Αριάδνη, θαμπώθηκε από την ομορφιά της και την πήρε, για να την κάνει γυναίκα του. Ο Θησέας στενοχωρήθηκε πολύ για το χαμό της Αριάδνης. Το πλοίο συνέχισε το ταξίδι του για την Αθήνα, κανείς όμως δε σκέφτηκε ότι

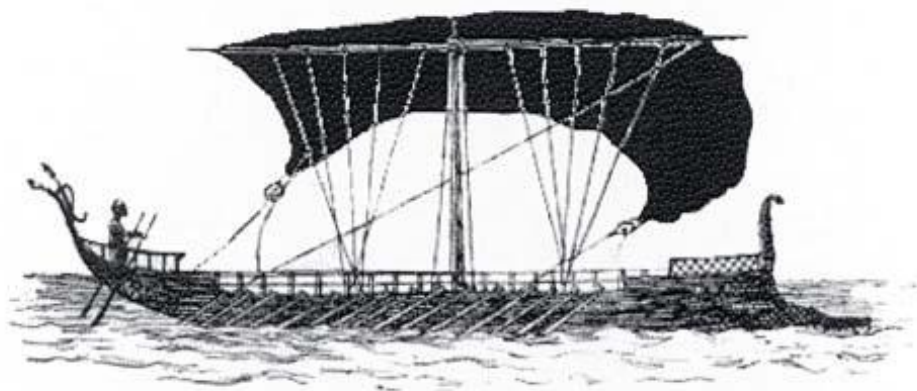
έπρεπε ν' αλλάξουν τα μαύρα πανιά.

Εν τω μεταξύ ο Αιγέας από το Σούνιο κοίταζε συνέχεια τη θάλασσα, ελπίζοντας κάποια στιγμή να δει το πλοίο να επιστρέφει. Κι όταν μια μέρα φάνηκε το πλοίο στον ορίζοντα με πανιά μαύρα, απ' τη μεγάλη του λύπη έπεσε από το βράχο στη Θάλασσα και πνίγηκε. Η θάλασσα όπου έπεσε ονομάστηκε Αιγαίο πέλαγος.

Μετά το θάνατο του Αιγέα, ο Θησέας έγινε βασιλιάς της Αθήνας και βασίλεψε πολλά χρόνια με σοφία και δικαιοσύνη. Αργότερα παντρεύτηκε τη Φαίδρα, την αδερφή της Αριάδνης. Κάποτε όμως ταξίδεψε μακριά. Όταν γύρισε, είχε χάσει το θρόνο του.

Απογοητευμένος αποφάσισε να ζήσει την υπόλοιπη ζωή του στη Σκύρο, όπου είχε πατρικά κτήματα.

Όταν πήγε στη Σκύρο, τον υποδέχτηκε ο βασιλιάς Λυκομήδης και του πρότεινε να του δείξει ο ίδιος τα κτήματά του. Ο Θησέας, που τον νόμιζε φίλο του, πήγε μαζί του. Εκείνος όμως τον έσπρωξε σ' έναν γκρεμό και τον σκότωσε. Τον έθαψαν στη Σκύρο. Αργότερα όμως οι Αθηναίοι έφεραν τα οστά του στην Αθήνα.

1. Το πλοίο με τα μαύρα πανιά

2. Δαίδαλος και Ίκαρος

Στην Κρήτη, στου Μίνωα το παλάτι, είχε καταφύγει κάποτε ο Δαίδαλος από την Αθήνα. Ήταν περίφημος τεχνίτης, εφευρέτης και μηχανικός. Λέγανε μάλιστα πως τον είχε διδάξει η ίδια η Αθηνά.

Ο Δαίδαλος έφτιαξε το περίτεχνο παλάτι του Μίνωα, που όμοιο του δεν υπήρχε στη γη. Ο Μίνωας όμως δεν άφηνε το Δαίδαλο να φύγει από την Κρήτη, γιατί φοβόταν μήπως έφτιαχνε για κάποιον άλλο βασιλιά καλύτερο παλάτι. Ο Δαίδαλος ήταν απελπισμένος. Κανένα κρητικό καράβι δεν τον έπαιρνε κι εκείνος νοσταλγούσε την Αθήνα, την πατρίδα του. Καθώς όμως ήταν πολυμήχανος, σκέφτηκε ότι ο μόνος τρόπος ήταν να φύγει σαν πουλί. Πήρε λοιπόν πολλά φτερά

πουλιών, τα κόλλησε μεταξύ τους με κερί κι έφτιαξε τέσσερα μεγάλα φτερά. Έδεσε τα δυο στους ώμους του και τ' άλλα δυο στους ώμους του Ίκαρου, του γιου του, κι έφυγαν πετώντας απ' την Κρήτη.

Όμως ο Ίκαρος δεν άκουγε τις συμβουλές του πατέρα του κι ανέβαινε πολύ ψηλά στον ουρανό, ώσπου ο ήλιος έλιωσε το κερί των φτερών του. Τα φτερά διαλύθηκαν κι ο Ίκαρος σκοτώθηκε πέφτοντας στα βράχια ενός νησιού. Το νησί λέγεται και σήμερα Ικαρία και το πέλαγος που απλώνεται μπροστά του Ικάριο πέλαγος.

*Απολλόδωρος, Επιτομή 1,12-15
(διασκευή)*

3. Ο Δαίδαλος και ο Ίκαρος, όπως τους φαντάστηκαν ένας αρχαίος κι ένας νεότερος καλλιτέχνης.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1. Από που πήρε το όνομά του το Αιγαίο Πέλαγος;**
- 2. Διαβάζω το κείμενο 2 και απαντώ. Γιατί ο Μίνωας δεν άφηνε το Δαίδαλο να φύγει από την Κρήτη; Με ποιο τρόπο έφυγε τελικά;**

Πίνακας Περιεχομένων του 1ου τόμου

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1:

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ 10

- 1. Τιτανομαχία 12**
- 2. Οι θεοί του Ολύμπου..... 21**
- 3. Οι θεές του Ολύμπου 33**
- 4. Ο Προμηθέας, η Πανδώρα,
ο Δευκαλίωνας και η Πύρρα..... 46**

ΕΝΟΤΗΤΑ 2:

Ο ΗΡΑΚΛΗΣ..... 53

- 1. Η γέννηση του Ηρακλή 56**
- 2. Το λιοντάρι της Νεμέας 66**
- 3. Η Λερναία Ύδρα και
ο κάπρος του Ερρύμανθου..... 73**

4. Το ελάφι με τα χρυσά κέρατα, οι Στυμφαλίδες όρνιθες, οι στάβλοι του Αυγεία	77
5. Κι άλλοι άθλοι	86
6. Ο κέρβερος του Άδη και τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων	93
7. Το τέλος του Ηρακλή	101

ΕΝΟΤΗΤΑ 3:

Ο ΘΗΣΕΑΣ 111

1. Ο Θησέας, το βασιλόπουλο της Τροιζήνας	114
2. Ο Θησέας σκοτώνει το Μινώταυρο	120
3. Ο Θησέας επιστρέφει στην Αθήνα	127

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν βιβλιόσημο προς απόδειξη της γνησιότητάς τους. Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δε φέρει βιβλιόσημο, θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α').

***Απαγορεύεται η αναπαραγωγή
οποιουδήποτε τμήματος αυτού του
βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα
(copyright), ή η χρήση του σε
οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή
άδεια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.***

